

FRAȚII MINORI CONVENTUALI

**CAPITOLUL GENERAL
EXTRAORDINAR 1998**

Ariccia, 10 – 31 iulie

FORMAREA ÎN ORDIN

linii pentru o reînnoită angajare

ROMA
CURIA GENERALĂ OFM CONV.
1998

ABREVIERI

ASS	Capitolul general din Assisi 1995. Documentul final programatic.
Const.	Constituțiile Ordinului Fraților Minori Conventuali, Roma 1984.
DF	<i>Discipolatul franciscan</i> . Directoriul general de formare al Fraților Minori Conventuali, Roma 1983.
DPES	CONGREGAȚIA PENTRU EDUCAȚIA CATOLICĂ DIN SEMINARII ȘI DIN INSTITUTELE DE STUDII, <i>Directive asupra pregătirii educatorilor în seminarii</i> , 1993.
FF	<i>Fonti Francescane</i> , sub îngrijirea Asociației Movimento Francescano, Messaggero, Padova 1980.
PI	CONMGREGAȚIA PENTRU INSTITUTELE DE VIAȚĂ CONSACRATĂ ȘI SOCIETĂȚILE DE VIAȚĂ APOSTOLICĂ, <i>Potissimum institutionis</i> . Directive despre formarea din Institutele religioase, 1990.
PTF	<i>Presenza e testimonianza francescana conventuale verso il Duemila</i> . Documentul Capitolului general extraordinar din Mexic 1992.
VC	IOAN PAUL II, <i>Vita consecrata</i> . Exortație apostolică post-sinodală, 1996.
VFC	CONGREGAȚIA PENTRU INSTITUTELE DE VIAȚĂ CONSACRATĂ ȘI SOCIETĂȚILE DE VIAȚĂ APOSTOLICĂ, <i>Congregavit nos in unum Christi amor. La vita fraterna in comunità</i> , 1994.

INTRODUCERE

Capitolul general extraordinar, reunit la Ariccia (Roma), în zilele de 10 – 31 iulie 1998, s-a dedicat cu atenție temei formării în Ordin. În afară de munca pregătitoare, făcută de fiecare în parte și de grupuri de frați prin *Instrumentum laboris* făcut special pentru aceasta, pe parcursul Capitolului ne-am dedicat reflecției asupra scopului și valorii formării, ascultării experiențelor concrete de formare în diferitele arii geografice, și, în sfârșit, individualizării indicațiilor de oferit întregului Ordin pentru anii apropiați.

Este oportun să precizăm cu ce intenție a lucrat Capitolul și ce fel de document – prezentul text – și-a propus să ofere Ordinului.

Reflectând asupra importanței formării, privind la actuala situație concretă a Ordinului și convins că „reînnoirea vieții consacrate depinde în principal de formare” (VC 68), Capitolul și-a dat seama de exigența de a afirma cu tărie că *o intensă, clară și comună angajare în câmpul formativ* constituie valoarea primă și indispensabilă prin care reînnoirea vieții noastre consacrate franciscane ne este cerută cu insistență, în acești ani, de către Biserică, de ultimele Capitale generale (Mexic 1992 și Assisi 1995) și de chiar sfidările lumii actuale.

Plecând de la această convingere, Capitolul nu și-a propus să dea Ordinului o adevărată și proprie *Ratio formationis*, nici un document care să enunțe o completă și detaliată serie de principii formative, nici un text cu precise indicații cu caracter pedagogic. Fiind conștient că documentele, chiar cele recente, despre formarea la viața consacrată și franciscană sunt

numeroase și constituie deja o bogăție din care se poate și trebuie să scoatem din belșug¹, Capitolul a înțeles să stimuleze întregul Ordin la:

- o luare la cunoștință a indispensabilei necesități a unei formări inițiale și permanente serioase, bine programată și bine îngrijită;
- asumarea formării inițiale și permanente ca o reală, și nu numai teoretică, prioritate în viața Provinciilor și Custodiilor pentru anii următori;
- efortul de a analiza cu o mai mare determinare și fidelitate numeroasele și validele norme, directive și orientări de care dispunem datorită documentelor citate.

Astfel se explică natura și stilul acestui text care conține fie indicații cu caracter normativ, fie indicații de tip exortativ. Primele corespund funcțiunii legislative a Capitolului general, celelalte la nu mai puțin importanta funcțiune de animare în Ordin. La sfârșitul documentului, o serie de mișcări operative vor încerca să dea o ulterioară concretizare directivei enunțate în diferitele puncte ale documentului însuși, oferind indicații pentru aceia – persoane și organisme – care sunt chemați să desfășoare misiuni de responsabilitate în Ordin la diferite nivele.

Liniile maturizate pe parcursul lucrărilor capitulare pornesc de la analiza actualei practici formative a Ordinului, cu luminile și umbrele sale (o analiză care a fost numai sintetic rechemată în document). Intenționează să răspundă necesităților formative întâlnite în situația prezentă a Familiei noastre franciscane, chiar dacă nu are pretenția să ofere soluții ușoare la multele probleme puse angajării formative.

¹ Reamintim în mod deosebit: IOAN PAUL II, *Pastores dabo vobis*, Exortație apostolică post-sinodală, 1992; *Vita consecrata*, exortație apostolică post-sinodală, 1996. CONGRAGAȚIA PENTRU INSTITUȚIILE DE VIAȚĂ CONSACRATĂ ȘI SOCIETĂȚI DE VIAȚĂ APOSTOLICĂ, *Potissimum institutionis*, Directive asupra formării în Institutele religioase, 1990; *Congregavit nos in unum Christi amor. La vita fraterna in comunità*, 1994. CONGREGAȚIA PENTRU EDUCAȚIA CATOLICĂ ÎN SEMINARIILE ȘI INSTITUȚIILE DE STUDII, *Directive asupra pregătirii educatorilor în seminariile*, 1993. *Discipolatul franciscan*. Directorul general de formare al Fraților Minori Conventuali, Roma 1983; *Presenza e testimonianza francescana conventuale verso il Duemila*. Documentul Capitolului general extraordinar OFMConv. din 1992.

Capitolul exprimă convingerea că validitatea și eficacitatea cerințelor, directivelor și propunerilor conținute în acest document vor depinde de disponibilitatea tuturor membrilor Ordinului – superiori și formatori mai întâi – ca să le primească drept un apel clar și puternic la reînnoirea vieții noastre. Totul va depinde, în sfârșit, de voința „de convertire”, de dorința autentică de a face Familia noastră mai fidelă carismei lui Francisc. Aceasta implică acceptarea acelei inevitabile oboseli care este recerută de fiecare adevărată reînnoire evanghelică.

De aceea Capitolul, exercitându-și slujirea de „supremă autoritate în Ordin” (*Const* 156,1), îi invită pe toți frații să se simtă angajați, în următorii nouă ani, - după indicațiile de timp care vor fi mai bine precizate în moțiunile finale – într-un efort comun care să recunoască în formare, inițială și permanentă, *o prioritate clară și precisă* a întregii noastre Familii franciscane în această trecere la al treilea mileniu creștin. De aceea, cere fiecărui frate minor conventual să primească deciziile și indicațiile capitulare cu spirit de credință și de obediență și, în același timp, cu simplitatea aceluia care se simte totdeauna în drum, că are totdeauna nevoie de ajutor, de sfat, de sprijin în urmarea lui Cristos.

Punem, așadar, acest text în mâinile fiecărui frate, îl încredințăm considerației și discernământului Provinciilor, Custodiilor, comunităților pentru ca să-l primească drept un *kairós*, o ocazie prețioasă în acest timp dificil, dar și provocator, al vieții consacrate, o ocazie deosebită pentru „jubileu”, adică de reînnoire și de convertire, pentru a fi discipoli tot mai fideli și plini de bucurie ai unicului Maestru și Domn Isus Cristos.

Protecția Mariei, exemplul Părintelui nostru Sfântul Francisc de Assisi și al atâtor frați ai noștri care ne-au precedat să ne călăuzească în acest angajament.

Frații capitulari

Ariccia, 31 iulie 1998

PREMIȘĂ

Acest document capitular ia în considerație *cele trei dimensiuni principale sau arii* ale vieții franciscane: aceea a *raportului cu Dumnezeu* (sau spiritualitatea), aceea a *fraternității* (sau viața comunitară), aceea a *misiunii* (sau ministerul).

În fiecare din aceste dimensiuni atenția a fost focalizată asupra a *trei faze sau puncte determinante ale iter-ului formativ* al fratelui:

- *discernământul vocațional*: poate fi considerat ca procesul prin care se ajunge la decizia clară, conștientă și definitivă de a se consacra Domnului în viața religioasă franciscană;
- *asimilarea carismei*: înțelegea ca acel drum formativ făcut în mod deosebit în formarea inițială în care valorile proprii vieții consacrate, în caracterizarea lor specific franciscană, sunt asumate de formand în profunzime, printr-o implicare totală a persoanei în diferitele sale facultăți (minte, inimă, voință); rezultatul ar trebui să fie identificarea fratelui (identitatea) cu mai sus amintitele valori și cu grupul (institut sau comunitate) care le urmărește;
- *formarea permanentă*: capacitatea - angajarea fratelui care a încheiat formarea inițială în a-și păstra propria identitate vie și fidelă față de angajarea vieții asumate și de a-și exprima răspunsul la vocația sa în modalitatea potrivită la schimbarea situațiilor personale și a situațiilor externe.

Dincolo de aceste trei mari arii sau dimensiuni, Capitolul a luat în considerație *patru teme particulare*, care s-ar părea că se prezintă în Ordin, chiar dacă nu peste tot în același mod, ca fiind vrednice de o atenție deosebită:

- *Formarea formatorilor* constituie, pentru multe jurisdicții, o problemă acută și pentru că formarea apare tot mai exigentă. Improvizarea în acest domeniu, oricât de mult ar fi susținută de bunăvoință, poate avea consecințe dăunătoare.
- *Trecerea de la formarea inițială la formarea permanentă* indică momentul sau faza, delicată în mod deosebit, în care fratele, încheindu-și formarea inițială într-o casă formativă, trece într-o comunitate a propriei Jurisdicții, sau în orice caz a Ordinului, înserându-se în ea pentru a-și asuma în mod obișnuit o responsabilitate de tip ministerial sau educativ sau de alt fel. Acest moment este recunoscut, astăzi, de toți ca având nevoie de o atenție deosebită.
- *Formarea „fraților” religioși*, adică a fraților care nu sunt orientați spre prezbiterat, a asumat în acești ultimi ani, o relevanță deosebită în Ordin, datorită conceptului de „fraternitate” și prin urmare de „egalitate” care caracterizează viața noastră (în trecut foarte „marcată” de deosebirea dintre preoți și frați); recunoașterea valorii vieții consacrate ca atare, pornind de la prezbiterat; faptul că și fratele ne-prezbiter este chemat, prin vocație, să desfășoare în Biserică o misiune, etc.
- *Formarea intelectuală* ca una dintre dimensiunile specifice ale formării. Diferitele schimbări verificate în ultimii ani au făcut mai puțin uniformă pregătirea culturală de bază și mai dificilă o formare filosofică-teologică-spirituală-pastorală fundamentată pe baze solide doctrinare. În acest cadru se plasează și funcția specifică a Facultății Teologice a Ordinului, chemată expres să păstreze, să transmită și să aprofundeze o tradiție teologică „a noastră”.

Asupra acestor șapte teme (trei principale și patru particulare) Capitolul a făcut, mai întâi, o analiză a situației prezente în Ordin (SITU-AȚIA); prin urmare a elaborat decizii precise (MOȚIUNILE), nu numai enunțate dar și ilustrate pe scurt și motivate (CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE); în sfârșit a oferit o serie de directive sau indicații sau sugestii cu caracter operativ (LINII DE ACȚIUNE).

TEME PRINCIPALE

I. A FORMA OAMENI AI LUI DUMNEZEU

I. *DISCERNĂMÂNTUL VOCAȚIONAL*

SITUAȚIA

1. Exortăția apostolică *Vita consecrata* se exprimă astfel despre sensul consacrării: „Aici este sensul vocației la viața consacrată: o inițiativă ce vine cu totul de la Tatăl (cf. *In* 15,16), care le cere celor pe care i-a ales răspunsul unei dăruiri totale și exclusive” (VC 17). Vocația este chemarea lui Dumnezeu și răspunsul omului. Astăzi, constatăm că mulți tineri simt chemarea de a-l urma pe Domnul pe calea lui Francisc de Assisi. Cererea lor trebuie să fie primită cu recunoștință pentru darul vocațiilor pe care Domnul le face Bisericii sale și al noilor frați pentru Familia noastră: ei sunt, așa cum ne-a învățat Seraficul Părinte „darul lui Dumnezeu” (cf. *Testament* 14: FF 116). În același timp se cere fraternității noastre să-i ajute pe acești tineri pe drumul discernământului lor în așa fel încât răspunsul lor să fie autentic și tot mai matur.

2. Capitolul a constatat că în ultimii ani a crescut, în diferite Provinci, o anumită atenție față de discernământul vocațional, de actualizat înainte de diferitele etape ale formării. El s-a finalizat prin a fundamenta drumul vocațional pe baze solide (cf. *PI* 89). Într-adevăr, se observă că

dorința candidaților de a intra în viața religioasă are nevoie să fie clarificată și purificată de tot ceea ce nu este autentic și dusă la maturizare. Candidații care intră pe drumul vocațional, adesea, ajung în casele noastre formative cu un bagaj de experiențe nu totdeauna pozitive. Situații problematice cu caracter familiar și experiențe particulare de viață pot lăsa în ei anumite răni, fie în sfera spirituală, cu o insuficientă educație morală din cauza relativismului și a subiectivismului, fie în cel psihologic și psihosexual. La aceste probleme se adaugă cele care derivă din influența mentalității seculariste, materialiste, hedoniste. În sfârșit, deși există în ei căutarea lui Dumnezeu și dorința de a face voința lui, nu este rar să întâlnim o credință firavă și puțin aprofundată.

Pentru a-i ajuta pe formatori, fiind însărcinați de Biserică și de Ordin să facă un discernământ înțelept și să formeze tineri care să știe să recunoască și să asume, în viața lor, un primat real al lui Dumnezeu, Capitolul decide următoarele:

MOȚIUNEA n. 1

În ceea ce privește o serioasă formare spirituală, Capitolul general stabilește ca toate Jurisdicțiile Ordinului să adopte criteriile riguroase în acceptarea candidaților la postuland.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

3. Intrarea în postuland se recunoaște ca fiind un moment de o importanță deosebită în drumul vocațional al tânărului. Așadar, candidatul trebuie să fie obiectul atenției, în așa fel încât alegerea de a intra în postuland să fie rodul unui discernământ făcut cu atenție. Căci absența unor condiții de bază compromite un drum formativ care deja în postuland trebuie să aibă caracterul unei serioase inițieri la viața consacrată. Postulandatul nu trebuie să fie considerat ca prima apropiere de viața noastră; aceasta ar fi trebuit să se fi verificat prin contactele prelungite cu animatorii vocaționali și prin întâlnirile vocaționale și șederea în „comunitățile de primire” sau de „pre-postuland”. Într-adevăr, se întâlnesc adesea istorii personale, curențe sau răni mai mult sau mai puțin evidente în persoana formandului, care pot, pe de o parte, să întunece aspectele pozitive ale persoanei iar pe de altă parte să facă destul de dificil raportul cu Dumnezeu liber, profund și matur așa cum este recerut unui consacrat.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace

4. În sfera personalității și a motivațiilor:

- a. Înainte de a admite un tânăr la drumul vocațional, formatorii trebuie să facă o atentă evaluare a personalității sale și a motivațiilor care îl determină să intre în Ordin, în mod deosebit motivațiile care stau la baza alegerii sale pentru viața „religioasă”, adică pentru o viață în care raportul cu Dumnezeu este central.
- b. Formatorii să aibă o cunoaștere aprofundată despre experiențele de viață ale candidatului în așa fel încât să aibă elementele pentru a evalua ambientul familiar, stilul de viață de mai înainte, starea sănătății sale fizice și psihice.
- c. Înainte de intrarea, sau în timpul postulandaturii, o evaluare făcută de un psiholog competent și un expert în motivațiile de credință și în problemele legate de alegerea vocațională, pot oferi un ajutor deosebit fie celor care trebuie să decidă pentru admiterea la postulandatură, fie formatorilor candidatului în postulandatură și în etapele succesive.

5. În sfera vieții de credință:

Se cere cu insistență, în candidat, prezența unui drum de credință deja suficient de actualizat și verificabil (ținând cont de contextul socio-cultural și eclezial), în așa fel încât să permită o serioasă inițiere la viața consacrată.

6. În sfera mărturiei comunitare:

Pentru realizarea unui adecvat discernământ vocațional, care comportă și o adecvată cunoaștere a vieții religioase franciscane din partea candidatului este necesar ca toate comunitățile să fie în stare să dea o autentică mărturie despre carisma franciscană, mai ales în dimensiunea rugăciunii-contemplației. Unele dintre ele să aibă funcțiunea de *comunități*

de primire, unde posibili candidați pot să cunoască și să condivide viața noastră de rugăciune și de fraternitate.

Angajamentele Jurisdicțiilor și Conferințelor

7. Jurisdicțiile să facă în așa fel încât să dispună de frați care să fie în stare să împlinească serios discernământul asupra candidaților la postulandant, mai apoi și la noviciat. În cazul că nu dispun de frați capabili să desfășoare cu competență un astfel de angajament, *trebuie* să se înzestreze cu astfel de persoane, cu prețul sacrificării altor realități ale Jurisdicției. Acolo unde este posibil, Conferința sau Federația să constituie o echipă de experți care să fie în stare să-i ajute pe formatori în actualizarea discernământului recerut.

Responsabili și verificări

8. Capitolele provinciale, în verificarea lor asupra cvadrieniului încheiat, să examineze cu atenție îndeplinirea unui serios discernământ vocalional înainte și în timpul postulandantului. Același lucru să se facă și din partea vizitatorilor (spre exemplu vizitatorul general și custodele capitular).

Guvernul Ordinului, în cazul că nu întâlnește astfel de practici, după ce a dialogat cu guvernul local, va evalua cazul de suspendare temporală a postulandantului.

II. ASIMILAREA CARISMEI

SITUAȚIA

9. În Ordin, se dă din ce în ce mai mult seama că formarea inițială „este motivată înainte de toate de chemarea lui Dumnezeu, care cheamă pe fiecare dintre ai săi în orice moment și în noi circumstanțe (*PI 67*); mai mult încă, ea are ca obiectiv fundamental acela de a-l conduce pe formand la dobândirea unei mature vieți spirituale, centrată pe un solid și profund raport cu Dumnezeu (cf. *DF 65.68*). Căci formarea trebuie să tindă mai ales la a pregăti în consacrat o „con-figurare cu Domnul Isus și la dăruirea totală

de sine” (VC 65). Aceasta a condus, spre exemplu, în ultimii ani, la a îngriji în mare măsură rugăciunea comunitară în diferitele sale expresii, la a favoriza valorificarea direcțiunii spirituale, la a programa inițiative pentru a cunoaște într-un mod mai potrivit conținutul spiritualității franciscane. Pentru a fi adevărați „oameni ai lui Dumnezeu”, se intuiește și importanța asumării unei atitudini critice față de societate, inspirată din criteriile „înțelepciunii evanghelice”.

10. Capitolul este convins că în formarea inițială trebuie să se muncească într-o măsură mai mare pentru a forma „oameni ai lui Dumnezeu”, mai ales în anumite Jurisdicții. Se semnalează anumite carențe care recer intervenții:

- absența formatorilor pregătiți în mod potrivit pentru a însoți pe tineri pe serioase drumuri spirituale;
- carența conținutului specific franciscan în formarea spirituală și intelectuală;
- proiecte formative improvizate sau puțin definite în ceea ce privește formarea în raportul cu Dumnezeu;
- educația deficientă la viața de rugăciune, la ascultarea Cuvântului, la *lectio divina*, etc.;
- lipsa, în casele de formare, a directorilor spirituali care să aparțină Familiei noastre, și, atunci când sunt, nu totdeauna sunt pregătiți să fie valide călăuze spirituale.

Ținând cont de toate acestea, Capitolul a stabilit următoarele:

MOȚIUNEA n. 2

Pentru a favoriza în tână, în drumul vocațional, primatul lui Dumnezeu revelat de Isus din Nazaret și interiorizarea carismei franciscane conventuale, să fie stabilit în fiecare Jurisdicție un itinerar formativ specific, bine definit, actualizat cu fidelitate și verificat în mod potrivit.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

11. Diferite Conferințe și Jurisdicții au elaborat deja *Directorii de formare*, altele încă au o anumită tendință de a improviza drumuri și metode formative. În orice caz, nu lipsesc indicații formative destul de valide, fie în documentele Magisteriului Bisericii, fie în documentele Ordinului (în

mod deosebit *Discipolatul franciscan*). Ceea ce se verifică deseori, totuși, este faptul că indicațiile sau prescrierile nu sunt actualizate, sau găsesc aplicări mai puțin riguroase, sub pretextul că sunt situații particulare dificile (mai ales în fundațiile recente, în Jurisdicțiile lipsite de personal formativ, etc.). Motiunea capitulară n. 2 intenționează să facă în așa fel încât normele care conduc formarea, în special formarea spirituală, să fie observate cu mai mare rigoare în ceea ce privește trecutul.

12. Marele număr de profesii temporali ieșiți din Ordin în ultimii douăzeci de ani, dacă pe de o parte indică faptul că mulți tineri au avut posibilitatea să-și clarifice vocația lor în perioada voturilor temporare, pune în lumină și faptul că mulți poate au fost admiși la noviciat și la primele voturi fără un adecvat drum formativ, mai ales spiritual. Aceasta s-a întâmplat și din cauza lipsei, în trecut, a instrumentelor de discernământ de care dispunem astăzi. Părăsirile Ordinului după voturile solemne, după prezbiterat, ca de altfel și situațiile iregulare, par să indice că în aceste persoane nu a fost o adecvată asimilare a valorilor proprii consacării religioase și vieții franciscane. De altfel trebuie subliniat că, nu în puține cazuri, aceasta trebuie să se impute lipsei în grija de propria formare permanentă.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace posibile

13. În itinerarul de asimilare al carismei să se pună în evidență, mai întâi de toate, *drumul de maturizare al credinței*, apoi, *realitatea vieții consacrate și în sfârșit carisma franciscană conventuală*. Acest itinerar să fie *gradat*, să aibă *continuitate* în diferitele etape formative și să fie *cu grijă însoțit* de responsabilii formării, mai ales prin indispensabilul instrument al *colocviului formativ personal*.

14. Mai precis:

- a. În ceea ce privește *maturizarea credinței* se recere:
- o puternică experiență cu Dumnezeu printr-o treptată introducere în rugăciunea personală și comunitară;
 - un contact profund cu Cuvântul lui Dumnezeu care să permită să-l înțeleagă, să se roage cu el, să-l trăiască;

- o aprofundare a vieții sacramentale care să-i permită o trăire conștientă a acesteia.
- b. În ceea ce privește *viața consacrată*:
- candidatul să fie ajutat să înțeleagă că viața consacrată se înrădăcinează în vocația baptismală și este o *totală dăruire de sine* prin sfaturile evanghelice și viața în fraternitate; de aceea trebuie să-și asume această experiență ca pe un itinerar de convertire care să-l ducă la acceptarea Împărăției lui Dumnezeu vestită de Cristos.
- c. În ceea ce privește *vocația franciscană conventuală*:
- tinerii să fie introduși în mod gradat în carisma franciscană conventuală prin prezentarea conținutului ei și cunoașterea persoanelor, a locurilor, a evenimentelor care au format tradiția conventuală;
 - să se favorizeze, acolo unde este posibil, întâlniri și schimburi de experiență cu frații în formare din alte Familii franciscane din Primul Ordin.

15. Direcțiunea spirituală constituie o mediere esențială pentru asimilarea unei profunde vieți spirituale după carisma noastră. Pentru aceasta trebuie să se aleagă directori spirituali, în perioada de formare inițială, frați care să aibă capacitatea de a desfășura această slujire într-o formă adecvată, dacă e posibil printr-o pregătire specifică și să fie în contact strâns cu comunitatea formativă.

Angajamentele Jurisdicțiilor și Conferințelor

16. Obligația de a pregăti formatori trebuie să fie prima preocupare a fiecărei Jurisdicții, chiar și pentru acelea care nu au case de formare proprii (vezi mai departe: *formarea formatorilor*). Pentru această obligație va fi sacrificată orice altă realitate a Provinciei, în afară de cazul în care este vorba de prezențe la care, în mod absolut, nu se poate renunța. Ministrul provincial sau custodele, în căutarea responsabililor caselor Provinciei de prezentat în Capitolul provincial sau custodial, să se preocupe întâi de toate de alegerea formatorilor. Jurisdicțiile care beneficiază de case de formare inter-provinciale au obligația gravă de a colabora, punând la dispoziție frați din Jurisdicția proprie adaptați și pregătiți în câmpul formativ, mai ales frații cu o specializare în domeniul spiritualității franciscane.

Să nu fie înmulțite casele de formare în absența formatorilor pregătiți; să se favorizeze, în schimb, pe cât va fi posibil, colaborarea dintre Jurisdicțiile aceleiași arii culturale.

Responsabili și verificări

18. Miniștrii / custozii să viziteze deseori casele de formare, să dialogheze cu formatorii și cu formanzii și să verifice împreună cu responsabilii formarea spirituală a candidaților.

Vizitatorii (miniștrii, custozii, custozii capitulari, vizitatorii generali) să verifice cu o atenție deosebită angajamentul formativ spiritual în casele de formare.

19. Guvernul Ordinului să dea permisiunea pentru ridicarea unei case de noviciat și post-noviciat numai dacă sunt toate cele recerute pentru o bună formare spirituală. Dacă este necesar, după ce a dialogat cu guvernul Jurisdicției, să evalueze oportunitatea de a suspenda nihil obstat-ul unei case de formare.

III. FORMAREA PERMANENTĂ

SITUAȚIA

20. Analizarea situației Ordinului face să se ivească o sensibilitate nouă care crește mereu și care face să se ia cunoștință într-o manieră foarte acută de dificultatea, în multe comunități ale Familiei noastre religioase, de a armoniza în mod potrivit viața de rugăciune-contemplație, în diferitele sale expresii, cu activitatea apostolică. Dacă se mărește numărul fraților care, chiar cu inițiative individuale, își procură timp pentru reflecție, rugăciune, revizuirea propriei vieți spirituale, pare să fie încă însemnat numărul acelor care, în numele apostolatului, se sustrag fie de la datoriile de rugăciune și meditație comunitară, fie de la o angajare personală în îngrijirea propriei vieți spirituale și a propriei formări. Într-adevăr, nu trebuie uitat, că „nimeni nu se poate dispensa de datoria de a da atenție

propriei creșteri umane și religioase” și că „în nici o etapă a vieții nu ne putem considera atât de siguri pe noi înșine și de fervoși încât să excludem necesitatea unor eforturi anume pentru a ne asigura perseverența în fidelitate” (VC 69).

21. La fel se afirmă forme de „revizuire a vieții” sau de „discernământ comunitar” care ajută fraternitatea să facă mai coerent raportul dintre credință și viață și să facă alegeri în armonie cu Evanghelia. Dar pentru multe comunități aceste practici sunt încă necunoscute; la fel se observă o insuficientă capacitate și disponibilitate în comunicarea experienței de credință și de trăire spirituală în comunitate (cf. VFC 32), în mod special în momentul privilegiat al Capitolelor conventuale, și o lipsă de osmoză între rugăciune și viața fraternală. În sfârșit, este scoasă în relief o excesivă diversitate între cantitatea și calitatea rugăciunii ambietelor formative și aceea a comunităților cu viață apostolică. Aceasta interoghează toate comunitățile, mai ales atunci când primesc frați tineri care au încheiat formarea inițială și cu entuziasmul lor stimulează la o rugăciune mai participată și mai îngrijită.

Fiind conștient de importanța vieții de rugăciune, pe care Sfântul Francisc o recomandă să o dorească mai presus decât oricare alt lucru (cf. Rb 10,8-9: FF 104), pentru ca să fie cu adevărat semnificativă consacrarea noastră, Capitolul a stabilit următoarele:

MOȚIUNEA n. 3

În următorii nouă ani Ordinul, jurisdicțiile, comunitățile și fiecare frate sunt obligați să depună un efort deosebit pentru a se reinnoi și crește în dimensiunea franciscană a rugăciunii-contemplării, angajându-se mai ales în a determina și actualiza modalități concrete pentru a armoniza rugăciunea, fraternitatea și apostolatul.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

22. Documentele recente ale Bisericii, în mod deosebit *Vita consecrata*, pun în lumină importanța decisivă a dimensiunii spirituale (cf. VC 93) și a primatului lui Dumnezeu în viața consacrată. Căci ea este, întâi de toate, o *confessio Trinitatis* (cf. VC 16). Părăsirea rugăciunii comunitare, a meditației, a reculegerilor spirituale, ca și absența direcțiunii spirituale și

a altor momente de verificare și de „reîncărcare” spirituală, fac din frate un operator pastoral care nu mai este în stare să comunice o credință vie.

23. Reînnoirea vieții consacrate recerută de Biserică și de sfidările lumii contemporane este, întâi de toate, o reînnoire spirituală: este vorba aici de un raport mai profund cu Dumnezeu, o grijă mai intensă față de viața spirituală (cf. *Const.* 68, 1-2), o alegere mai radicală a Fericirilor, alegere susținută de motivații „forte”, scoase din raportul zilnic cu Cuvântul lui Dumnezeu și dintr-un contact mai viu și obișnuit cu Izvoarele franciscane.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace posibile

24. *Deschidere față de acțiunea Spiritului*

- a. *Capitolul conventual* trebuie înțeles și trăit de fiecare comunitate ca locul privilegiat de ascultare a Sfântului Duh, pentru a discerne împreună, prin dialogul sincer dintre frați, ceea ce Domnul vrea de la noi (cf. *Const.* 88,2); de aceea trebuie să fie pregătit în mod adecvat.
- b. Comunitatea și fiecare frate în parte trebuie să dispună de spații și de timp de tăcere (în timpul zilei, în timpul săptămânii și al lunii) în așa fel încât să favorizeze contactul personal cu Domnul și să se îngrijească de propria reînnoire spirituală (cf. *Const.* 76; 77, 1-2).
- c. În fiecare Provincie/Custodie să fie favorizată experiența sihăstriei, ca timp și loc de rugăciune și de contemplare prelungită, după spiritul textului Sfântului Francisc *Despre comportamentul fraților în sihăstria* (cf. și *Const.* 77,3).

25. *A se reînnoi și a crește în carisma franciscană conventuală*

- a. Pentru a crește și pentru a ne reînnoi în carisma noastră este necesar să ne însușim o mentalitate care recunoaște indispensabilă formarea permanentă (cf. *DF* 84). Aceasta trebuie să conducă la a considera ca fiind normal faptul că fiecare frate să fie chemat să ia parte la inițiativele de formare permanentă cu *caracter obligatoriu* (cf. *PTF* 19),

- b. Experiențele de formare permanentă trebuie să fie programate cu grijă în fiecare Jurisdicție. Între diferitele inițiative trebuie să fie organizate cursuri de formare franciscană și de aprofundare a valorilor sale. Acolo unde este posibil, este de dorit ca anumite cursuri să fie organizate în comuniune și colaborare cu celelalte familii franciscane din Primul Ordin.
- c. Să fie prevăzut timp, cu termene regulate, în care frații să fie invitați să verifice cu sinceritate fidelitatea lor față de vocația baptismală-religioasă-franciscană (și eventual sacerdotală), și să se indice drumuri personale de creștere în viața spirituală.
- d. Să fie favorizate exercițiile spirituale cu conținut franciscan.

26. Integrarea între rugăciune și apostolat

- a. Fiecare comunitate trebuie să caute acea unitate de viață după care rugăciunea devine sufletul apostolatului dar și apostolatul vivifică și stimulează rugăciunea (cf. *Const.* 123,1).
- b. Fiecare fraternitate trebuie să-și ofere un proiect comunitar prin care să armonizeze viața de rugăciune cu munca apostolică. Din cauza activismului, care de acum atinge fiecare comunitate de-a noastră, trebuie să redăm prioritate rugăciunii și vieții fratere.

Angajamentele Jurisdicțiilor și Conferințelor

27. Provinciile și Custodiile trebuie să studieze modul de a face să se nască în frați profunde convingeri a absolutei necesități a formării permanente (cf. *VC* 69; *DF* 90). Așadar, să fie elaborate programe reale, progresive, adecvate condițiilor culturale și de vârstă a fraților. Trebuie să se facă tot posibilul de a crea inițiative comune în Conferințe și federații, acolo unde aceasta ar putea fi posibil de actualizat.

28. Miniștrii / custozii trebuie să asigure fiecărui frate posibilitatea de a se dedica propriei formări și grijii de propria viață spirituală. Atunci când comunitățile l-ar împiedica pe un frate să aibă timp pentru formarea permanentă, ministrul / custodele trebuie să intervină cu autoritatea sa.

29. Acolo unde viața de rugăciune, timpul care trebuie oferit vieții spirituale, comunitar sau individual, sunt împiedicate de munca excesivă

sau numărul mic al membrilor comunității, cu seriozitate trebuie să se gândească o redimensionare a prezențelor provinciale sau custodiale.

Responsabili și verificări

30. Prima datorie a ministrului / custodelui și a Definitoriului său este animarea spirituală a jurisdicțiilor și comunităților. Datoria guardianului este aceea de a anima și organiza viața fraternală în așa fel încât să fie asigurat timpul pentru rugăciune, pentru întâlnirea fraternală și de spiritualitate.

31. Este bine ca fiecare frate să-și elaboreze proiectul său anual de formare permanentă, concordându-l cu al comunității sale și comunicându-l și ministrului provincial.

32. Guvernul Ordinului, în dialog cu guvernul jurisdicției, să procedeze la închiderea unei case (după norma din *Const.* 29,5), atunci când se constată o absență sistematică de la viața de rugăciune comunitară prin lipsa unui număr suficient de frați.

II. FORMAREA LA VIAȚA FRATERNĂ

I. DISCERNĂMÂNTUL VOCAȚIONAL

SITUAȚIA

33. „Și oriunde sunt și se vor afla frații, să se arate familiari între ei” (*Rb* 6,8; *FF* 91). Cuvintele pline de autoritate ale Seraficului Părinte conțin, într-o sinteză extremă, realitatea și proiectul vieții noastre fraterne. Aici ne recunoaștem frați: acesta este – după intuiția Sfântului Francisc – stilul modului nostru de a sta împreună și încă ajutorul care ne permite să îmbrățișăm viața de minoritate. Dar totdeauna este necesar să creștem în fraternitate și în familiaritate, construind împreună o viață în comun având în centrul ei Cuvântul și Prezența lui Cristos. Ordinul realizează un drum în această direcție (cf. *PTF* 2; *ASS* 9-10). Atragem atenția că viața franciscană, împreună cu minoritatea și conventualitatea, caracterizează, astăzi, identitatea noastră de consacrați. Nutrim dorința profundă, uneori confuză, alteori mai clară, după o viață comunitară autentică. Ne dăm seama că viața de fraternitate trăită cu angajare devine, prin ea însăși, vestire evanghelică. Ea poate deveni și o eficace propunere vocațională pentru ca tinerii care simt un anumit interes pentru viața noastră să vadă aici o rechemare puternică și o concretă valoare trăită care deseori îi atrage cu putere.

34. Însă nu putem ascunde oboseala și rănilor deseori prezente în realitățile fraternităților noastre: închidere, dificultăți în a stabili relații autentice și a condivide cu adevărat diferitele dimensiuni ale vieții noastre, atitudini individualiste și de auto-izolare, care împiedică participarea deplină la viața comunității și slăbesc capacitatea de a-și asuma angajamentele

apostolice comunitare. Toate acestea pun întrebări discernământului vocațional, deoarece trebuie să se constate că, deseori, situațiile de izolare, de greutate în a colabora erau prezente încă de la începutul drumului vocațional și nu au fost evaluate cu atenție la timpul lor de către formatori. De aceea apare ca fiind indispensabil ca tinerii să fie ajutați să discearnă cu atenție atitudinile lor pentru viața fraternă.

În vederea acestui scop Capitolul decide ceea ce urmează:

MOȚIUNEA n. 4

Pentru a garanta o autentică maturizare în viața fraternă, formatorii să fie riguroși în a verifica în candidați, încă de la începutul drumului lor vocațional, capacitatea de a trăi autentice relații fraterne.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

35. Capacitatea pentru viața fraternă trebuie considerată ca unul dintre elementele importante în discernământul vocațional al unui tânăr care cere să facă parte din Familia noastră religioasă. Formatorii, împreună cu alte aspecte considerate indispensabile pentru o autentică vocație franciscană (un profund raport cu Dumnezeu și deschidere față de misiune), trebuie să poată găsi semnele concrete ale unei predispoziții la o matură viață comunitară. Se va evita în acest fel intrarea în Ordin a tinerilor care vor experimenta, mai apoi, serioase dificultăți în relații, sau o excesivă oboseală în a se obișnui cu un stil comunitar, sau tendința de a fugi în particular și a se închide în fața unui adevărat drum de fraternitate.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace posibile

36. Verificarea capacității de a-și asuma angajamente proprii vieții fraterne privește mai ales două arii:

- a. *aria experimentală*: capacitatea candidatului pentru viața comunitară este evaluată prin întâlniri de grup, momente forte de verificare, auto-evaluare referitor la stilul relațional (cf. *DF* 50). Pentru a permite candidatului și

formatorilor o serioasă verificare a capacităților pentru viața comunitară, postulandatul nu ar trebui să dureze mai puțin de un an și trebuie să fie petrecut într-o comunitate formată, cu prezența unui număr de frați care să permită o adevărată viață fraternală (cf. *DF* 51);

- b. *aria evaluării personalității*: trebuie să se facă tot posibilul unei evaluări a personalității candidatului; ea va fi făcută de o persoană competentă, în stare să cunoască exigențele vieții religioase și să verifice atitudinile tânărului de a trăi dimensiunea comunitară. Să se facă cu toată grija această evaluare, dat fiind faptul că prezența persoanelor problematice prejudiciază munca formativă. În candidat trebuie să se verifice mai ales: prezența autonomiei și a unui sănătos spirit de inițiativă conjugat cu disponibilitatea de a asculta; capacitatea de a trăi relații interpersonale, de a stabili prietenii deschise și mature, de a lucra în grup; capacitatea de a se confrunța în mod matur cu propria sexualitate. Nu trebuie să fie subevaluată nici capacitatea de a stabili relații senine, mature și pozitive cu persoane de alt sex, după stilul și cu atențiile aceluia care se pregătește să facă o alegere pentru celibatul consacrat.

Angajamentele Jurisdicțiilor și Conferințelor

37. Și pentru acest gen de discernământ Jurisdicțiile trebuie să facă în așa fel încât să dispună de frați care să fie în stare să împlinescă cu seriozitate o evaluare clară a candidaților pentru postulandatul și noviciatul. Atunci când nu dispun de frați în stare să desfășoare cu competență un astfel de angajament, să facă referință la eventuala echipă constituită de Conferință sau la persoane competente.

Responsabili și verificări

38. Se atrage atenția asupra datoriei miniștrilor / custozilor și Capitolelor provinciale și custodiale, ca de altfel și vizitatorilor, să verifice această indispensabilă angajare a discernământului asupra aptitudinii pentru viața fraternală (cf. n. 8 din prezentul document).

II. ASIMILAREA CARISMEI

SITUAȚIA

39. Viața într-o comunitate care se sforțează să răspundă autentic la propria vocație constituie un „loc privilegiat” pentru formanzii chemați să asimileze carisma franciscană. De aceea comunitățile trebuie să simtă responsabilitatea unei mărturii cu adevărat evanghelice prin stilul lor de viață, fiind conștiente că „cu cât mai intensă este iubirea fraternă, cu atât mai mare este credibilitatea mesajului anunțat” (*VFC* 55). În acest mod ele vor deveni cea mai eficace vestire vocațională pentru o alegere a vieții consacrate după carisma noastră. Însă trebuie să se observe următorul lucru: capacitatea de a trăi valoarea fraternității nu este dobândită o dată pentru totdeauna, dar recere o continuă tensiune de fidelitate față de Evanghelie și față de intuiția lui Francisc de Assisi în așa fel încât „să construiască zilnic comuniunea de viață” (*Const.* 86,2). De-acum de mai mulți ani, sub impulsul reînnoirii conciliare și al solicitărilor continue la o autentică întoarcere la spiritul originilor, în diferite fraternități ale noastre se caută să se trăiască într-un stil de convivencia, coresponsabilitate și colaborare. Pe lângă acest efort se notează, însă, pericolul constant al individualismului și al concepțiilor distorsionate despre viața fraternă.

40. De aceea, este necesar să-i ajutăm pe tinerii în formare, încă de la început, să intre cu deplină cunoștință în stilul de viață franciscană, asimilând acea capacitate de a trăi relațiile care sunt caracteristice vocației noastre. Numai în acest mod se va evita, în viitor, să avem frați, și uneori chiar și comunități și Jurisdicții, care nu știu să condivide și să colaboreze, și uneori care refuză chiar slujirea autorității. Capacitatea de a trăi pozitiv raporturile interpersonale poate și să prevină un mod de a actualiza ministerul apostolic centrat asupra lor înșiși sau de a exprima carismele personale în forme independente dacă nu de-a dreptul opuse față de comunitate. Se vor pune în schimb bazele necesare pentru crearea comunităților armonioase, în care se devine capabili de a se accepta, de a se respecta, de a se iubi.

Mișcat de aceste constatări și considerații, Capitolul a decis:

MOȚIUNEA n. 5

În formarea inițială, candidații și frații trebuie să fie educați la sensul de apartenență la comunitatea franciscană conventuală în așa fel încât ei să devină capabili de o autentică condiziune de viață, de coresponsabilitate și colaborare.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

41. Se reține important să se creeze, încă din primele faze ale formării, condițiile care să-l ajute pe tânăr în drumul vocațional ca să dezvolte un sens de apartenență la Familia noastră franciscană conventuală. Numai în acest mod stilul de viață, bogăția spirituală și culturală și proiectele Ordinului vor putea fi acceptate cu interes, atenție și creativitate. Se notează, într-adevăr, uneori, un sens de apartenență prea general, ca și cum ar fi indiferent să facă parte din această sau cea familie religioasă. În consecință și colaborarea și participarea la proiectele și la inițiativele Jurisdicției și chiar ale Ordinului apar slabe și, câteodată, de-a dreptul absente.

42. Nu trebuie să se uite că, în multe cazuri, tinerii formanzi provin dintr-o societate de tip individualist, în care se tinde la gestionarea proiectelor exclusiv personale și se fac eforturi să se adere la un proiect comunitar, cu disponibilitatea de a sacrifica, atunci când este necesar, propriile vederi și propriile tendințe, pentru a merge împreună. Ajutorul oferit în formarea inițială va permite îndepărtarea obstacolelor care împiedică în tânăr drumul spre asumarea unei mature capacități de a lucra și de a iubi.

Trebuie să se ia în considerare și faptul că nu puțini candidați, în unele arii ale lumii, provin din familii și ambiente sărace; intrarea lor în viața religioasă poate constitui un fel de propulsare socială, care să ofere o siguranță și o bunăstare mai înainte necunoscute.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace posibile

43. Stilul formativ. Asimilarea carismei depinde de calitatea drumului formativ. În comunitatea cu frații în formare inițială trebuie să se structureze viața fraternală în așa fel încât să fie făcută posibilă o comunicare

și o condiviziune autentică între membri. Miniștrii și custozii să facă să fie formatorii în număr adecvat astfel încât să permită o reală *formare personalizată*. Atunci când sunt doi sau mai mulți formatori trebuie să lucreze într-un acord deplin, constituind o adevărată echipă formativă.

44. *Aprofundarea carismei.* Să se elaboreze și să se ofere ajutoare pentru cunoașterea și aprofundarea carismei franciscane conventuale în diferitele sale aspecte (istoric, teologic, spiritual) pentru a-i ajuta pe tinerii din formare să cunoască și să iubească alegerea vieții franciscane.

45. *Contactul cu realitatea Jurisdicției.* Este important ca tinerii în formare să fie în contact cu viața reală a Provinciei sau Custodiei de care aparțin. Drumul formativ să facă posibile relațiile cu comunitățile Provinciei sau ale Custodiei și participarea la inițiativele Jurisdicției. Formanzii să fie ajutați să cunoască Ordinul întreg, prezențele sale în diferitele Țări, centrele sale cele mai semnificative și angajarea sa misionară.

46. *Contactul cu cei săraci și atenția față de problemele sociale.* Capitolul cere ca mediile noastre formative să fie mai degrabă austere și nu desprinse de realitatea celor săraci. Candidații să primească informații potrivite despre problemele sociale ale lumii în general și, în particular, ale ambientului sau națiunii în care trăiesc; să fie ajutați să dezvolte, în confruntările lor, o conștiință critică în lumina Evangheliei și a doctrinei sociale a Bisericii. În afară de aceasta să mențină un contact direct și obișnuit cu realitatea celor săraci, învățând să se angajeze pentru îmbunătățirea vieții lor și pentru cauza dreptății în lume.

Angajamentele Jurisdicțiilor și Conferințelor

47. Jurisdicțiile trebuie să considere casele de formare, proprii sau interprovinciale, drept locuri care cer o grijă cu totul deosebită (cf. *Const.* 50,1). Trebuie să se facă în așa fel încât trecerea de la viața fraternală din casa de formare la viața fraternală din comunități să aibă o anumită continuitate de stil (vezi mai jos: *De la formarea inițială la formarea permanentă*).

48. Conferințele și Federațiile să organizeze, după posibilități, întâlniri ale profesilor temporari care aparțin la diferite jurisdicții în așa fel încât ei să se obișnuiască să realizeze schimburi de experiență și să înțeleagă problemele Jurisdicției.

Responsabili și verificări

49. Miniștrii și custozii nu trebuie să-i considere pe tinerii frați din formare mai ales din punctul de vedere al viitoarelor lor servicii în activitățile Provinciei sau Custodiei (cu alte cuvinte ca o garanție că personalul pentru operele Provinciei sau Custodiei va fi asigurat), dar întâi de toate ca persoane care se pregătesc să trăiască o totală urmare a lui Cristos după stilul franciscan al fraternității evanghelice.

50. În admiterea la noviciat și la profesiunea voturilor temporare și solemnă, miniștrii și custozii să verifice cu deosebită atenție, împreună cu formatorii, capacitatea candidaților de a trăi în fraternitate și să nu-i prezinte la respectivii Definitori dacă nu au o suficientă siguranță că vor și să trăiască cu fidelitate angajamentul vieții comunitare.

III. FORMAREA PERMANENTĂ

SITUAȚIA

51. La răspândita dorința după o autentică fraternitate care să fie semn în comunitatea creștină a stilului evanghelic propriu lui Francisc de Assisi și al fraților lui, nu totdeauna corespunde, în realitățile noastre concrete, o viață comunitară trăită în mod adecvat. Capitolul a constatat că, în ciuda bunăvoinței multor frați, prea deseori sunt presați de angajamente pastorale și de exigențe apostolice, care nu lasă un „spațiu vital” suficient vieții comunitare. Aceasta are nevoie, pentru a fi și a crește, de timp pentru întâlniri spirituale, pentru diviziune, pentru tăcere, pentru revizuirea vieții, pentru momente de recreere în comun. Nu în puține cazuri – după cum spune *VFC 59* – „rezultă destul de dificil să se găsească, în practica zilnică, echilibrul dintre comunitate și angajarea apostolică”. Reflecția pe care capitularii au făcut-o – făcând referință la experiențele de viață fraternală actualizate în diferitele părți ale lumii în care Ordinul nostru este prezent –

a scos la iveală greutatea de a se forma pentru un stil autentic de viață fraternă. Instrumentele pe care Ordinul însuși, încă de multă vreme, le are (Constituțiunile, Statutele generale și provinciale, *Discipolatul franciscan*, documentele Capitolului general din 1922. etc.), sunt repropuse tuturor ca valide și concrete itinerare pentru realizarea unei genuine vieți franciscane: dacă sunt actualizate cu adevărat, nu vor întârzia să aducă roade.

52. *Capitolul conventual*, locul condiziunii spirituale și al proiectării vieții comunitare, a fost recunoscut de capitulari, încă o dată în plus, ca fiind instrumentul cel mai potrivit pentru a trăi și a face să se dezvolte carisma fraternității și să fie, în același timp, locul de formare permanentă (cf. *Const.* 88, 2-3).

În lumina tuturor acestora, Capitolul a aprobat următoarea moțiune:

MOȚIUNEA n. 6

În întregul Ordin, în următorii nouă ani trebuie să se depună tot efortul pentru a face viața fraternității loc privilegiat în care fiecare frate să poată crește din punct de vedere uman și în fidelitate față de vocația baptismală, religioasă și franciscană. Mărturia fraternității trebuie să devină prima noastră formă de evanghelizare.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

53. Exortația apostolică *Vita consecrata*, dedicând un spațiu amplu temei vieții fraterne, indică, între datoriile deosebite care îi sunt încredințate vieții consacrate, pe aceea de „a face să crească spiritualitatea comuniunii mai întâi în interiorul comunității proprii și apoi în comunitatea eclezială” (VC 51); afirmă, pe lângă aceasta, că „comuniunea fraternală, înainte de a fi instrument pentru o misiune determinată, este spațiu teologal în care se poate experimenta prezența mistică a Domnului înviat” (VC 42); subliniază, încă, faptul că comunitatea constituie „locul privilegiat” al formării (VC 67). Aceste indicații solicită într-o manieră destul de puternică angajarea noastră la a trăi viața fraternală. Deseori comunitatea este înțeleasă în mod reductiv numai ca instrument pentru diferite activități; spiritualitatea franciscană ne învață, în schimb, că comunitatea e „darul lui Dumnezeu” și locul în care se crește uman și spiritual. Ea e, prin urmare, parte integrantă și nu secundară a alegerii noastre de viață. Activitățile apostolice în care ne

putem angaja nu trebuie să fie numai expresii ale unei carisme personale sau a atitudinilor fiecăruia în parte, dar să fie văzute ca expresii ale comunității care, prin membrii ei, în diferite moduri și în modul diferit de a opera pentru Împărăția lui Dumnezeu, se angajează în mărturia evanghelică.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace posibile

54. *Instrumentele formative* puse la dispoziția noastră pentru a crește în viața fraternală sunt deja indicate în documentele Bisericii și ale Ordinului: rugăciunea liturgică, Euharistia, Capitolul conventual, revizuirea vieții, momentele de condiziune și momentele recreative comune. Toți frații trebuie să-și dea colaborarea lor pentru ca, cu adevărat, *Capitolul conventual* să fie instrumentul privilegiat de formare pentru comunitate, locul de proiectare al vieții și activității, al revizuirii vieții și al condiziunii spirituale (cf. *Const.* 88, 3). Pentru a ajunge la această finalitate, Capitolul să fie celebrat des și cu un adecvat spațiu de timp. Fiecare frate, în Capitol, trebuie să ofere, cu bucurie, propria contribuție pentru viața fraternală.

55. *Guardianul* reprezintă o figură importantă pentru actualizarea și dezvoltarea vieții fraternală. El trebuie să fie ajutat să crească în misiunea lui de animator. Pentru acest scop să se instituie sau să se intensifice inițiative specifice de formare (spre exemplu întâlniri formative ale guardianilor din aceeași jurisdicție, sau din două sau mai multe provincii).

56. Să se programeze adecvate *inițiative de formare permanentă*, așa cum deja ne cere Capitolul din 1992. Ele, după indicațiile din *Vita consecrata* (cf. nn. 69-71), să antreneze, printr-o angajare serioasă și responsabilă, pe frați în diferitele etape ale vieții lor consacrate și apostolice (de exemplu cursuri pentru religioșii tineri și preoții tineri, pentru frații cu cincisprezece sau douăzeci și cinci sau mai mulți ani de viață ministerială, cursuri pentru vârsta a treia, etc.).

57. În lumina situației actuale a Ordinului, *redimensionarea activităților și prezențelor* apare, în diferitele Jurisdicții, ca o măsură de prevenire indispensabilă și urgentă pentru a putea realiza o reală viață fraternală. Frații să se reapropie de carisma *itineranței*, depășind un anumit imobilism

și acea alipire personală de lucruri și oficii care contrazice spiritul franciscan.

58. Toți frații să dezvolte un autentic *sens de apartenență la Ordin*, dobândind o mentalitate mai deschisă și depășind viziunile particulariste. Jurisdicțiile să fie disponibile la condiziuni în termeni de persoane, de capacitate și de resurse economice.

59. Frații noștri care se izolează de viața comunitară

Constatăm că sunt frați care, într-un anumit moment al vieții lor, renunță la drumul formării permanente, închizându-se în ei înșiși și izolându-se de viața comunitară, alegând un stil de viață care este departe de exigențele carismei franciscane.

Capitolul intenționează să dea câteva sugestii în această privință:

- a) *Ministrul sau custodele* nu trebuie să renunțe să-i întâlnească pe astfel de frați, să-i stimuleze, să-i accepte cu o atitudine răbdătoare față de sfidarea reprezentată de închiderea lor sau chiar ostilitate, sugerând, dacă este cazul, chiar și apropierea de persoane sau centre pentru ajutor specific.
- b) *Comunitatea* la care aparține fratele, și în mod deosebit *guardianul*, să nu se arate indiferenți față de acești frați, dar atenți și caritabili chiar în a le cere fidelitate față de vocația comunitară.
- c) *Atunci când acești frați se arată închiși* la orice solicitare de a se deschide și de a merge în viața fraternă, miniștrii/custozii, consultându-l pe ministrul general, fără a târăgăna prea mult timp și inutil situația, să știe să ia acele decizii care să-l ducă pe fratele însuși să considere posibile alte alegeri de viață, părăsind Ordinul.

Angajamentele Jurisdicțiilor și Conferințelor

60. Miniștrii și custozii, în acest moment din viața Ordinului, trebuie să considere ca fiind necesar în mod deosebit efortul de a crea în frați convingerea despre importanța decisivă a vieții fraterne. Într-acest scop să viziteze des comunitățile, să participe la Capitolele conventuale și la momentele de programare și verificare comunitară, solicitând fidelitate față de

angajamentele proprii ale vieții fraterne în comunitate. În afară de aceasta să se angajeze în a face să crească în frați convingerea necesității unei formări permanente care să tindă la dezvoltarea unei „spiritualități a fraternității”.

61. Conferințele și Federațiile, în adunările lor, să înfrunte în următorii nouă ani tema angajării animării vieții fraterne fie din partea miniștrilor/custozilor, fie din partea guardianilor.

Responsabili și verificări

62. Apropiatele Capitole provinciale și custodiale să verifice cu atenție efortul de a crea comunități mai fidele față de angajamentele pentru viața fraternală și să decidă adoptarea de inițiative de formare permanentă care să ajute la creșterea spiritului și la practicarea vieții fraterne.

III. FORMAREA PENTRU MISIUNI

I. *DISCERNĂMÂNTUL VOCAȚIONAL*

SITUAȚIA

63. Tinerii care astăzi se apropie de viața franciscană rămân fascinați de personalitatea Sfântului Francisc de Assisi și de modul său deosebit de a trăi relația cu Dumnezeu, cu frații, cu creația. În dorința de a vesti tuturor bunătatea Domnului, Francisc devine apostolul Evangheliei până la a nu se socoti prietenul lui Cristos dacă nu s-ar fi consumat pentru sufletele iubite și răscumpărate de el (cf. *Leggenda maggiore* IX, 4: FF 1168). De-a lungul procesului formativ, candidații să înțeleagă că vocația nu este numai un fapt privat, dar este un dar care trebuie împărtășit cu frații; ba mai mult, e însuși Dumnezeu acela care, prin istoria concretă a fiecărui consacrat, face să se înțeleagă cum Cuvântul său, iubirea sa de Tată și iertarea sa se slujesc de oameni concreți, care după exemplul lui Isus, Fiul său, manifestă vizibil și concret grija pe care o are față de orice persoană. Așa se naște tensiunea misionară, adică dorința, după ce l-a întâlnit pe Domnul, de a răspunde la invitația sa de a fi un trimis, la „a merge”. Într-adevăr, Biserica învață că în chemarea la viața consacrată „este cuprinsă datoria *de a se dedica total misiunii*” (VC 72).

64. Cercetarea asupra stării formării în Ordin a arătat că tema misiunii îi găsește atenți pe tinerii din formare, chiar dacă cu sensibilitate diferită referindu-ne la câteva decenii în urmă, atunci când era mai puternică atenția față de formele apostolatului „de frontieră”. Îndemnul de a se angaja concret pentru Împărăția lui Dumnezeu suferă însă un fel de

frânare din partea tendințelor de natură intimistă, de însușire a propriei vocații ca și cum nu ar fi pentru binele întregii Biserici, de căderea în propria lume personală. Este evident că astfel de tendințe contrastează cu natura misionară a Bisericii și a Familiei noastre franciscane. Nici nu poate fi confundată această atitudine cu genuina cerere de a avea spații personale de tăcere și reflecție.

65. Capitolul s-a întrebat ce elemente de discernământ și apoi de formare ar trebui să fie puse în act pentru a-i putea ajuta pe tineri, și chiar și comunitățile de frați să trăiască dimensiunea misionară a vocației, cu un stil aderent carismei specifice și în echilibru cu celelalte componente ale vocației noastre (primatul rugăciunii-contemplației și viața fraternală).

Pentru a răspunde la această cerere, Capitolul a formulat următoarea moțiune:

MOȚIUNEA n. 7

Formatorii să prezinte clar candidaților, încă de la începutul drumului lor, natura misionară a carismei noastre. Printr-un itinerar gradual, să favorizeze, să facă să se maturizeze și să verifice capacitățile candidaților de a trăi vocația ca dăruire de sine, în special față de săraci și de cei din urmă, cultivând și semnele vocației la misiunea *ad gentes*.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

66. Este de datoria formatorilor, rând pe rând ce tânărul în discernământul inițial aprofundează dorința sa vocațională, să i se ilustreze în mod clar natura carismei noastre în caracterizarea sa contemplativă și misionară în același timp. În acest fel i se permite tânărului să se măsoare cu chiar dorințele și proiectele sale, încurajându-l în aspirațiile sale la o viață care să dea spațiul necesar întâlnirii cu Dumnezeu, dar care să fie și deschisă mărturiei și misiunii față de frați, atât în propria Țară cât și în *missio ad gentes*. Această confruntare va ajuta în mod deosebit, în discernământ, pe aceia care cultivă idei ne-realiste referitor la viața noastră. Aceștia vor putea să se găsească într-adevăr jenați, în drumul formativ deja înaintat când vor înțelege mai clar că vocația la care au aderat comportă și angajamente bine precizate de tip apostolic, dincolo de dimensiunea contemplativă.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace posibile

67. Pentru a favoriza, a maturiza și verifica disponibilitatea și capacitatea pentru misiune:

- a. fiecare Jurisdicție, în activitatea de animare vocațională și în elaborarea propriului proiect formativ să dea un spațiu adecvat *informării asupra realității misionare* a Ordinului nostru, prezentând activitățile apostolice caracteristice carismei noastre, fiind cuprinse aici și *missio ad gentes*;
- b. să se ceară tinerilor care intenționează să intre în Ordin o capacitate adecvată de dăruire de sine în misiune; să fie, câtuși de puțin deschiși, la un drum de creștere, care să-i facă în stare să-și asume angajamentul la misiune ca pe o autentică „pasiune pentru Împărtașie” și iubire dezinteresată față de alții, mai ales față de săraci;
- c. să se dea posibilitatea tinerilor ca, în vocație, încă de la începutul drumului formativ, *să se angajeze concret în activitatea de slujire*, evaluând cu atenție aptitudinile și carismele lor personale în așa fel încât să se pună la încercare capacitatea dăruirii de sine, a accepării și sensibilității față de cei săraci.

Angajamentele Jurisdicțiilor sau ale Conferințelor

68. Și pentru acest fel de discernământ Jurisdicțiile, în particular sau în colaborare cu alte entități ale Ordinului, trebuie să facă în așa fel încât să dispună de persoane în stare să împlinescă cu seriozitate o evaluare clară a candidaților la postulandat și la noviciat. În cazul în care nu dispun de frați capabili să desfășoare în mod adecvat un astfel de angajament, vor face referință eventual la echipa Conferinței sau la persoane competente.

Responsabili și verificări

69. Se reamintește datoria miniștrilor / custozilor, a Capitolelor provinciale și custodiale și vizitatorilor să verifice această indispensabilă angajare a discernământului capacității pentru viața apostolică (cf. n 8 din acest document).

II. ASIMILAREA CARISMEI

SITUAȚIA

70. O evaluare chiar și numai sumară a realității comunităților noastre ne arată că în ele nu lipsesc, cu siguranță, activitățile și angajamentul apostolic. Ba mai mult, uneori, se întâlnește un exces de activism care face comunitatea și pe fiecare frate în parte să-i lipsească spațiile indispensabile pentru o adevărată viață de fraternitate: rugăciunea comunitară, condiziunea, prezența participată la întâlnirile formative, etc. Exortația apostolică *Vita consecrata* amintește că „misiunea mai înainte de a se caracteriza prin opere exterioare se explică prin a face prezent în fața lumii pe Cristos însuși prin *mărturia personală*. Aceasta este sfidarea, aceasta este obligația primă a vieții consacrate! Cu cât mai mult ne lăsăm conformați cu Cristos, cu atât mai mult îl facem prezent și operant în lume pentru mântuirea oamenilor (VC 72).

71. În ceea ce privește formarea pentru misiune în Ordin, am reținut că în anumite ambiente trebuie să se lucreze mai mult, pentru că ele arată o anumită lipsă. Capitolul a scos în lumină câteva. Pot fi amintite, spre exemplu, o pregătire generică pentru diferite forme de apostolat, sau o marginalizare a anumitor activități pastorale tipice ale carismei noastre (OFS, Armata Maicii Domnului, Tineretul Franciscan, inițiative legate de „spiritul Assisi-ului”, etc.), în favoarea altor activități, desigur nu negative, dar deseori ancorate în gusturile personale nu cu totul împărtășite de comunitate. O altă limită este dată de o mare concentrare asupra muncii pastorale parohiale în dezavantajul altor forme de apostolat în cea mai mare măsură în sintonie cu carisma noastră: închisorile, spitalele, disponibilitatea pentru sacramentul reconcilierii și pentru direcțiunea spirituală, școli de rugăciune, pastorală culturală, etc.

72. Este vorba, aşadar, ca, fie în formarea inițială, fie în cea permanentă, frații să fie ajutați să opereze pastoral cu angajament, dar privilegiind ceea ce este legat de carisma noastră specifică și care să fie reevaluat cu mai mare entuziasm (cf. *Const.* 133,1-2). O dăruire matură pentru apostolat nu este o atitudine care se improvizează, dar care izvorăște din inima unui consacrat care în continuu se pune în discuție, se formează și vrea să trăiască în el „sentimentele lui Cristos” (*Fil* 2,5). Pentru acest motiv este absolut necesară o solidă formare inițială pentru viața apostolică, ce va trebui mai apoi să continue într-o sistematică formare permanentă.

De aceea Capitolul a considerat oportun să stabilească cele ce urmează:

MOȚIUNEA n. 8

Formarea inițială trebuie să-i facă pe candidați în mod clar conștienți că fac parte dintr-o fraternitate misionară. Ei trebuie să fie ajutați în mod serios să trăiască dimensiunea apostolică drept o autentică dăruire de sine și să se preocupe de o profundă „spiritualitate a misiunii”, în stilul propriu carismei franciscane.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

73. Nu putem uita că vocația noastră franciscană are, între caracteristicile sale o clară *dimensiune apostolică*. Aceasta continuă să fie o „inspirație carismatică” ce susține datoria misionară a fiecărui frate și a comunității (cf. *Const* 120,2-3). Pe ea se fundamentează și disponibilitatea pentru *itineranță*. Într-adevăr itineranța și misionaritatea exprimă aceeași vocație și aceeași alegere: aceea de a se simți „trimis”, de a se pune și a se repune în drum pentru a vesti mesajul evanghelic și a duce mântuirea lui Cristos. Această itineranță misionară are, însă, un „punct de stabilitate” reprezentat de comunitate (conventualitatea); ea e în același timp loc din care se pleacă pentru misiune și loc în care se întoarce pentru a se căli din nou și a pleca din nou. Nu numai atât, comunitatea ca atare este și subiectul misiunii, este comunitatea în care frații împreună vestesc Evanghelia, dau mărturie despre ea, o spun lumii.

74. Frații tineri din formare să fie ajutați să înțeleagă importanța activităților pastorale specifice carismei noastre, să se pregătească pentru ele cu seriozitate și să trăiască toate acestea în manieră individuală, dar ca

un mod de a se exprima al întregii comunități. Mai mult încă trebuie să învețe să armonizeze, în comunitate, dimensiunea orantă și cea apostolică.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace posibile

75. *Să devină conștienți și să aprofundeze chemarea la misiune.*

- a. Frații în formarea inițială trebuie să fie introduși treptat și sistematic, printr-un program care să cuprindă aspecte teoretice și experiențe practice, în realitățile apostolice specifice propriei Jurisdicții, în așa fel încât viitorul lor angajament apostolic să manifeste stilul unei comunități franciscane conventuale.
- b. Să se creeze armonie între programele academice și experiențele pastorale în așa fel încât candidații să aibă o posibilitate reală de a se putea pregăti atât intelectual cât și pastoral. Experiențele pastorale să fie făcute după un program bine stabilit, să fie gradate și verificate de formatori împreună cu formandul.
- c. În fiecare Jurisdicție să se considere oportunitatea de a introduce un an de activitate pastorală cu supervizarea vreunui frate expert, în timpul perioadei de formare inițială.

76. *Aprofundarea conștiinței misiunii ad gentes:*

- a. Ținând cont de vasta activitate misionară *ad gentes* a Ordinului și de proiectele misionare viitoare, să fie organizată și o formare specifică pentru misiunea *ad gentes* (cf. *Const* 149,1; 151;1). Secretarul general pentru animarea misionară să contribuie la oferirea informațiilor și să ajute la drumuri formative concrete în vederea apostolatului în misiunile specifice *ad gentes*.
- b. Să se pregătească frații pentru misiunea specifică a dialogului interreligios și pentru animarea angajării în favoarea Dreptății, a Păcii și Salvarea Creației.

Angajamentele Jurisdicțiilor sau Conferințelor

77. Fiecare Jurisdicție, chiar dacă nu are case de formare proprii, trebuie să se preocupe să ofere fraților în formare cunoștințele adecvate

privitoare la activitățile apostolice ale Provinciei sau Custodiei. Să fie favorizată și cunoașterea activităților pastorale prezente în alte Jurisdicții pentru atunci când un frate tânăr este dus în mod deosebit acolo, în spirit de schimburi de experiență și de colaborare.

78. Miniștrii / custozii să evalueze cu atenție înclinațiile și capacitățile fraților în formare în așa fel încât să-i orienteze, pe cât va fi posibil, spre acea activitate în care ei pot să se exprime cu cea mai mare angajare și eficacitate.

Responsabili și verificări

79. Vizitatorii caselor de formare, miniștrii / custozii și Capitolele provinciale și custodiale să verifice să fie echilibru între rugăciune, studiu și experiențele apostolice în programele și în practicile formative.

III. FORMAREA PERMANENTĂ

SITUAȚIA

80. Comunitățile noastre, fie că sunt prezente în realitățile urbane din marile orașe, fie că sunt la periferii sau la țară sau în zone de misiune, să răspundă deseori cu generozitate și entuziasm la cererea Bisericii de a se face vestitoare ale Evangheliei după stilul Sfântului Francisc de Assisi. Pe de altă parte, poporul lui Dumnezeu, în marea sa varietate de culturi, condiții sociale, sensibilități și tradiții, să prezinte cereri care constituie o sfidare pentru angajamentul nostru chemat să fie cu adevărat atent la necesitățile persoanelor. Ne este cerut, așadar, să nu ne mulțumim cu un mod generic de a fi prezenți în realitățile sociale și eccleziiale, dar să ne punem în continuu în atitudine de ascultare pentru a da răspunsuri adecvate. Aceasta ne cere o pregătire serioasă și un agiornamento oportun.

81. Situația vastei activități apostolice desfășurată de Ordin manifestă necesitatea ca frații să se pună în fața propriei misiuni (înțelegă ca

activitate legată de ministerul ordinațiunii dar și ca mărturie de viață) cu o mai mare pregătire și angajare. Deseori se vede între noi o lipsă de agior-nare teologică și pastorală, o muncă apostolică ce este caracterizată de improvizatie, o dezangajare în desfășurarea activităților pastorale cele mai expresive ale carismei noastre. Trebuie descoperită și separarea, în diferite cazuri, dintre activitatea fraților în parte și comunitatea la care ei aparțin: ministere pastorale necunoscute, și uneori chiar nerecunoscute, de comunitate.

82. Capitolul a revelat necesitatea ca fiecare frate și fiecare Jurisdicție să se intereseze mult de o serioasă pregătire constantă pentru misiune. Ea nu constă numai într-o angajare teoretică sau de natură organizatorică, dar implică motivațiile spirituale profunde care dispun la a se ocupa mult de vestirea evanghelică în toate formele sale.

Aceasta a determinat Capitolul să aprobe următoarea moțiune:

MOȚIUNEA n. 9

Din partea Jurisdicțiilor să fie oferită tuturor fraților și comunităților oportunitatea de a se îngriji cu seriozitate de propriul angajament apostolic: pe plan intelectual, spiritual și specific pastoral. Trebuie programate activitățile apostolice, armonizându-le cu celelalte exigențe ale carismei noastre și ținând cont de situațiile concrete și de posibilitățile comunității.

CÂTEVA ELEMENTE EXPLICATIVE

83. Rezultă cu o tot mai mare evidență că ministerul apostolic în diferitele sale forme (fiind cuprinse aici activitățile educative, sociale, etc.) nu se poate realiza lăsându-l la voia improvizatiei și a repetabilității. Aici este nevoie de ascultarea atentă a situației în care se operează și a întrebărilor care sunt puse vestitorului evanghelic de către cultura înconjurătoare, de capacitatea creativă, etc. Mai mult încă trebuie să subliniem că o misiune lipsită de o spiritualitate care să o motiveze și să o susțină din interior (cf. VC 74) riscă să devină simplă „profesiune” sau, mai rău, „meserie”, căutare de sine, rutină fără eficacitate. Necesitatea unei formări permanente pentru apostolat se descoperă ca fiind tot mai indispensabilă.

84. Aparține formării permanente pentru misiune și capacitatea de a programa, actualiza și verifica misiunea în manieră comunitară și ținând

cont de comunitate și exigențele sale specifice, fiind cuprinse aici acelea care izvorăsc din carisma franciscană cu tot ceea ce îi este propriu (armonizarea contemplării și misiunii, o puternică destinație comunitară, căutarea de noi forme de apostolat „franciscan”, etc.). *Fraternitatea, minoritatea, conventualitatea* trebuie să se poată manifesta în stilul nostru misionar pornind de la Biserica locală. Mai mult trebuie să proiectăm, ținând cont de situațiile concrete comunitare, numărul celor care alcătuiesc comunitatea, forțele efective, capacitățile personale, etc.

LINII DE ACȚIUNE

Câteva mijloace posibile

85. Trebuie să se plaseze *stilul activității noastre misionare* în așa manieră încât să fie sobru și sărac și să aibă și celelalte caracteristici ale minorității franciscane. Chiar dacă pentru motiv de apostolat folosim instrumente moderne, ele nu trebuie, în nici un caz, să devină un mijloc pentru a ne îmbogăți, sau pentru a domina pe alții, sau a ne separa de alții, dar să fie exclusiv în slujirea Împărăției lui Dumnezeu.

86. În programarea activităților apostolice, ținând cont de situațiile și diversitățile culturale, să se dea prioritate *activităților tipice apostolatului nostru*: OFS, Armata Maicii Domnului (MI), Tineretul Franciscan (GiFra), inițiative legate de „spiritul Assisi-ului”, misiuni populare, ministerul reconcilierii și al direcțiunii spirituale, ministerul mediațiunii și transducerii culturale (mass media), educarea tinerilor, etc. Este necesară aprofundarea acestor domenii ale muncii apostolice prin studii specifice, cursuri, experiențe practice, întâlniri, etc.

87. Trebuie adăugat, în fiecare Jurisdicție, la elaborarea unui *proiect personalizat de formare permanentă pentru fiecare frate* (fie pe planul spiritual, mai ales franciscan, fie pe planul agiornării) că trebuie concordat și verificat cu comunitatea, făcându-l cunoscut ministrului / custodelui.

88. Pentru frații care simt vocația pentru *missio ad gentes*, sau care se fac disponibili pentru colaborarea cu Jurisdicții de culturi diferite de propria Jurisdicție este indispensabilă o adecvată pregătire în domeniul misiologic ca și cunoștințe, nu superficiale, de limbă, cultură și situație socio-politică a Țării pentru care sunt destinați (cf. *Const* 151,1-3). Să se

facă un discernământ oportun referitor la capacitatea efectivă a acelor care doresc să muncească în misiune.

Angajamentele Jurisdicțiilor și Conferințelor

89. Miniștrii / custozii, împreună cu Definitorii lor, trebuie să facă astfel încât comunitățile dedicate apostolatului să aibă timp și posibilități concrete de a se dedica unei adecvate formări permanente în funcție de „calitatea” activității lor apostolice. Trebuie spus că posibilitatea unei astfel de formări permanente recere prezența unui număr potrivit de frați în comunitate: să se evalueze, așadar, exigența procedării la redimensionări ale activității sau ale prezențelor, pentru a evita să avem comunități în care munca multă să devină un obstacol pentru formare.

90. Jurisdicțiile Ordinului să se orienteze spre o tot mai mare „calificare” a prezenței lor pentru ca să devină mai semnificative atât în planul vieții conventuale cât și în acela al vieții apostolice.

Responsabili și verificări

91. Vizitatorii (ministrul general, asistenții generali, miniștrii, custozii) să nu neglijeze să verifice grija pentru pregătirea la angajarea apostolică, armonizarea ei cu exigențele vieții de rugăciune și de comunitate, ca și capacitatea comunităților de a-și revedea programele de viață atunci când în ele nu este un echilibru bun între aceste diferite dimensiuni.

92. Miniștrii / custozii, Capitolele provinciale și custodiale, în verificarea vieții Provinciei / Custodiei, să examineze cu grijă cum este actualizat angajamentul formării permanente referitor la o muncă apostolică „specializată” după carisma noastră în diferitele activități ale Jurisdicției.

TEME PARTICULARE

I. FORMAREA FORMATORILOR

SITUAȚII ȘI ELEMENTE EXPLICATIVE

93. Experiența făcută în aceste ultime decenii în Ordin, împreună cu reflecția provocată de cuvântul autoritar al Magisterului Bisericii, ne face să recunoaștem că printre prioritățile familiei noastre religioase este formarea formatorilor (cf. *DPES* 49-64; *VC* 66). Există, în toți frații, o mai mare conștiință despre această exigență. Mai mult, se face simțită tot mai mult ideea de a individualiza încă din formarea inițială pe frații tineri care, în viitor, să poată oferi această slujire: în casele de formare ale Jurisdicției de apartenență, în cele interprovinciale, în Seraphicum. Dar, această idee, deseori, nu este concretizată, pentru că tinerii frați individualizați pentru a asuma sarcini formative sunt, mai apoi, dirijați spre activitățile considerate mai urgente. Procentajul destul de modest al fraților care lucrează în formare în tot ordinul, 7,1 %, exprimă clar răspunsul insuficient pe care această problemă îl găsește în anumite decizii.

94. Asupra acestui argument, fie cercetarea anterioară capitolului, fie experiențele pe care toate Conferințele Ordinului le-au prezentat în Capitol, arată situații destul de diferite. Într-adevăr, o pregătire adecvată a formatorilor se realizează numai în anumite arii geografice ale Ordinului. În altele, fie din cauza recentei lor întemeieri, fie din cauza unei progresive

micșorări a numărului de frați, se observă lipsa confrăților disponibili să se ocupe de formare și posibilitățile sărace prin care ei pot dobândi o pregătire specifică. Apoi, în zonele de misiuni *ad gentes*, din cauza situației speciale de apostolat care concentrează forțele în activitățile pastorale, se găsesc ulterioare dificultăți de reperat și de pregătit formatori liberi de alte angajamente.

95. Exigența de a avea formatori pregătiți se naște din voința de a fi mai fideli vocației noastre franciscane conventuale, formând frați care să știe, întâi de toate, să trăiască cu o convingere profundă alegerea lor de viață. Aceasta este atitudinea justă pentru a răspunde cu angajare, întâi de toate lui Dumnezeu, care face darul vocației, apoi față de poporul lui Dumnezeu în care fiecare vocație se naște și căruia trebuie să-i slujească. Biserica, încredințând formatorilor datoria de a discerne vocațiile, cere de la ei pregătire și autoritate. Toate acestea explică următoarea decizie capitulară:

MOȚIUNEA n. 10.

Fiecare Jurisdicție să considere prioritară formarea fraților potriviți să desfășoare slujirea de formatori și să le dea posibilitatea de a se pregăti adecvat, chiar însușindu-și o aprofundată cunoaștere a carismei și a vieții Ordinului nostru.

LINII DE ACȚIUNE

96. Câteva indicații referitoare la formarea formatorilor.

- a. Guvernul fiecărei Jurisdicții să se angajeze să identifice și să pregătească pe aceia care arată atitudini pentru a desfășura slujirea de formatori.
- b. În proiectele Jurisdicțiilor, mai ales cele elaborate în Capitolele provinciale sau custodiale, să fie dată o importanță deosebită alegerii formatorilor.
- c. Formatorii să fie aleși, dacă e posibil, dintre aceia care au o anumită experiență pastorală. Între încheierea formării inițiale și slujirea de formator este bine, de aceea, să fie un timp de experiență pastorală într-o comunitate a Jurisdicției.

- d. Fiecare Conferință, cu ajutorul guvernului Ordinului, să aibă un program de formare a formatorilor care să includă o adecvată pregătire teologică, în științele umane, în teologia vieții consacrate, în carisma specifică Ordinului nostru, în practicarea direcțiunii spirituale, cu o atenție deosebită la contextul socio-cultural în care se trăiește.
- e. Conferințele să prevadă și o pregătire a fraților adaptați să ajute pe confrăți în grija pentru propria formare permanentă.
- f. Formatorii diferitelor Jurisdicții și Conferințe, atât cât este posibil, să se întâlnească periodic pentru schimburi de experiență, aprofundare a temelor specifice, concordare a formelor de colaborare între casele de formare. Întâlnirile să se facă, dacă este posibil, cu participarea asistentului general pentru formare.
- g. Ordinul să se angajeze să elaboreze linii comune de formare permanentă, integrând și completând *Discipolatul franciscan*, astfel încât – cu aportul prezentului Capitol general asupra formării inițiale și permanente – să rezulte un *Directoriu de formare* complet.
- h. Guvernul Ordinului, prin asistentul general pentru formare, să organizeze, la nivel de Ordin, un curs de formare specializată pentru formatori și directori spirituali; durata unui astfel de curs și frecvența sa să fie determinate după exigențe.
- i. Fiind considerată funcția formativă și a profesorilor Ordinului, li se cere nu numai pregătirea intelectuală necesară, dar și maturitatea umană și spirituală; să nu fie cu totul rupți de activitatea pastorală, în așa fel încât să-și dea aportul în formarea integrală a tinerilor în formare. Pentru aceasta este potrivit să fie un discernământ în alegerea acelor care sunt destinați ministerului învățământului.
- j. Să fie precizate normele care privesc raportul dintre formator și eventuala comunitate prezentă acolo unde există casa de formare.

II. DE LA FORMAREA ÎNȚĂLĂ LA FORMAREA PERMANENTĂ

SITUAȚII ȘI ELEMENTE EXPLICATIVE

97. Multe sunt sfidările pe care trebuie să le înfrunte un tânăr frate pe drumul său vocațional. Dincolo de cele pe care le poate întâlni în diferitele etape formative în care îi este recerută angajarea, atitudinea de convertire, disponibilitatea de a se deschide la un stil de viață comunitar și fratern, o sfidare deosebită este dată de trecerea de la formarea inițială la inserarea într-o comunitate (cf. *PI 70*; *VC 70*). Această trecere se poate descoperi bogată în roade pentru fratele care îi este protagonistul. Într-adevăr nu lipsesc mărturiile ale unei adevărate îmbogățiri, atât pentru fratele care intră să facă parte din comunitate, cât și pentru comunitatea care îl primește. Trebuie, totuși, să recunoaștem că, uneori, această fază poate să asume caracteristica unei rupturi adevărate și propriu-zise.

98. Analizarea făcută în Ordin asupra acestui aspect, și mărturia directă a miniștrilor și custozilor, arată cum această trecere a devenit în ultimii ani unul din momentele care cer o mai mare atenție din partea formatorilor, a superiorilor majori și a Jurisdicțiilor în ansamblul lor. Căci semnele de dificultate manifestate în diferiți frați tineri în prima inserare într-o comunitate a Jurisdicției de apartenență, sau într-o altă comunitate denotă că uneori trecerea de la casa de formare la comunitate este un fapt traumatic. În unele cazuri, în mod deosebit dureroase, s-a transformat într-o părăsire a vieții religioase.

99. Capitolul general s-a întrebat ce inițiative să propună sau să asume pentru a face astfel ca această trecere să fie cu adevărat fructuoasă și pozitivă atât pentru fratele tânăr cât și pentru comunitatea care îl primește. Este necesar ca fiecare subiect angajat în această trecere să-și facă partea:

fratele care sosește în comunitate trebuie să se pună în atitudine de ascultare a realității care există deja, să fie disponibil să înțeleagă fără să judece, să știe să treacă cu maturitate de la relațiile gratificante tipice ambientului omogen cum e cel formativ la relații mai complexe, cu frați de vârste diferite. Comunitatea care primește pe noul frate trebuie să se dispună în modul cel mai bun să-l valorizeze, să-l însereze treptat în activități, să-l susțină în primele experiențe apostolice, să-l ajute în integrarea aspectelor pozitive și problematice prezente în membrii comunității. Superiorii desfășoară în acest ambient un rol important, deoarece trebuie să evalueze cu atenție care este comunitatea cea mai adaptată pentru această fază de trecere de la formarea inițială la formarea permanentă. Asupra acestei delicate teme Capitolul general a decis cele ce urmează:

MOȚIUNEA n. 11

În fiecare Provincie și Custodie, miniștrii sau custozii, împreună cu formatorul și guardianul interesați, să se ocupe cu mare atenție de condițiile care fac pozitivă și fructuoasă trecerea fratelui de la formarea inițială la inserarea într-o comunitate.

LINII DE ACȚIUNE

100. *Câteva angajamente ale celor interesați în trecerea de la formarea inițială la inserarea comunitară.*

a. Comunitatea formativă:

- să pregătească treptat pe frații tineri pentru inserarea într-un convent prin contacte frecvente cu comunitățile Jurisdicției;
- respectând timpii formativi, să se desfășoare, mai ales în perioada de vară, anumite activități sau slujiri într-o comunitate a Jurisdicției.

b. Fratele care termină formarea inițială:

- să se dispună pentru inserarea de bună voie în proiectul comunitar și să-și dea contribuția sa concretă la viața comunității.

c. Comunitatea care primește:

- miniștrii / custozii, după un dialog cu formatorii, să aleagă cu grijă prima comunitate pentru aceia care de-abia au încheiat formarea

inițială, prevăzând inserarea în ea pentru un timp suficient de lung. Comunitatea să manifeste o atitudine de primire în confruntarea cu noul frate, valorizând calitățile sale și bogăția drumului formativ făcut;

- guardianii să încredințeze, cu prudență, fraților tineri angajamentele pastorale, asigurând eventual o perioadă de acomodare și de însoțire și să verifice cu ei drumul făcut. Să se evalueze oportunitatea ca tinerii frați care trăiesc această fază de trecere de la formarea inițială la formarea permanentă să se poată folosi de ajutorul specific al unei persoane deosebit de experte (tutore sau „mentor”).

III. FORMAREA FRAȚILOR RELIGIOȘI

SITUAȚII ȘI ELEMENTE EXPLICATIVE

101. Atenția pe care Capitolul a arătat-o față de tema formării fraților este indiciul unei noi sensibilități în fraternitatea noastră conventuală. Tema, cu siguranță, că nu este nouă în reflecția pe care Ordinul a făcut-o asupra sa în acești ani, dar a fost percepută de capitulari cu un accent nou. Nu este vorba numai despre a programa formarea fraților religioși, dar și de a-i ajuta pe toți frații să-și schimbe mentalitatea și să modifice structurile Ordinului în perspectiva de a-i face cu adevărat egali pe toți membrii săi, cu posibilitatea reală, pentru frații religioși, de a desfășura toate oficiile care nu sunt legate de ministerul ordinațiunii. Această indicație de schimbare o găsim clar exprimată în *Vita consecrata*, unde se afirmă: „Anumite institute religioase, care în proiectul original al fondatorilor se configurau ca fraternitate, în care toți membrii – preoți și ne-preoți – erau considerați egali între ei, cu trecerea timpului au dobândit o fizionomie diferită. Este necesar ca aceste institute, numite „mixte”, să evalueze, pe bazele aprofundării propriei carisme de la început, dacă este oportun și posibil să se întoarcă la inspirația originală” (n. 61).

102. Deși fără să vrea să simplifice complexe realități istorice, este de netăgăduit că Ordinul nostru și-a asumat, foarte repede și până în zilele noastre, forme „clericale”. Aceasta s-a întâmplat nu numai din cauza preponderenței numerice a preoților, dar mai ales pentru faptul că a conceput vocația prezbiterală „superioară” față de cea consacrată, pierzând din vedere realitatea sa de „minister” în interiorul Bisericii. Deseori chiar limbajul nostru (spre exemplu folosirea apelativelor de „părinte” sau de „frate”) trădează o formă de discriminare. Pentru acest motiv frații capitulari reafirmă cu tărie că vocația care ne unește pe toți e cea la viața

consacrată după carisma Sfântului Francisc de Assisi. Toți suntem frați minori conventuali și „frate” trebuie să fie modul obișnuit de a ne chema, traducând astfel, în cuvinte, o reală condiviziune a vieții.

103. Jurisdicțiile Ordinului sunt chemate acum să reflecteze cu atenție asupra acestei teme. Mai ales trebuie să lucreze pentru ca frații care nu se simt chemați la prezbiterat să aibă o formare adecvată, după un program bine definit: în liniile sale esențiale el este trasat aici în *liniile de acțiune*. Vom răspunde astfel la așteptările Bisericii care cere tuturor religioșilor, independent de ministerul sacru, „o formare corespunzătoare și integrală: umană, spirituală, teologică, pastorală și profesională” (VC 60). Pe baza acestor considerații, Capitolul a decis ceea ce urmează:

MOȚIUNEA n. 12

Fiecare Jurisdicție să-i ajute pe tineri în formare, încă de la început, să înțeleagă, printr-o aprofundare serioasă, că vocația la viața consacrată, în mod deosebit vocația la „fraternitatea evanghelică”, este fundamentul Ordinului nostru franciscan. De aceea, toți frații au dreptul la o formare îngrijită, după un program bine determinat de respectivele Jurisdicții sau Conferințe sau Federații.

LINII DE ACȚIUNE

104. Sunt oferite Ordinului câteva indicații pe care Capitolul general le consideră necesare de urmat în vederea schimbării mentalității și a practicilor formative în relație cu frații religioși.

- a. Toți frații să se accepte reciproc, fără să se creeze diferențe din cauza slujirii pe care o desfășoară, a oficiului pe care îl acoperă sau a ministerului pe care îl exercită.
- b. Prin întâlniri de formare permanentă, reflecții personale, dialog fratern în interiorul Jurisdicțiilor, frații să se străduie să-și schimbe mentalitatea abandonând formele de clericalizare și regăsindu-se toți în vocația comună la fraternitate.

- c. Formarea inițială să fie făcută în comun, cel puțin până la noviciat, și, acolo unde e posibil, până la profesiunea solemnă, pentru toți candidații Ordinului.
- d. Frații religioși să aibă, dacă e posibil, nu mai puțin de patru ani de formare după profesiunea temporară. În această perioadă să aibă posibilitatea de a urma cursuri biblice, teologice, despre viața consacrată, despre franciscanism și alte discipline sau tematici considerate utile formării integrale; dacă e posibil să frecventeze ciclul teologic instituțional. Să fie valorizate și atitudinile și abilitățile practice prin însușirea unei meserii; să le fie dată lor posibilitatea de a face experiențe pastorale (cf. n. 75,c).
- e. Pe cât posibil, miniștrii și custozii să-i susțină pe frații religioși care doresc să obțină titluri academice.
- f. În Capitolele generale, provinciale sau custodiale, să se țină în cea mai mare măsură prezentă posibilitatea pe care o au frații religioși de a fi aleși delegați la Capitolul general și la Capitolul provincial, definatori, custozii capitulari, formatori și, în condițiile prevăzute de procedura canonică, chiar și guardiani.

Cu privire la posibilitatea că Ordinul nostru poate fi recunoscut de Sfântul Scaun ca „institut mixt”, Capitolul a aprobat următoarea moțiune:

MOȚIUNEA n. 13

Capitolul general să sprijine inițiativele îndreptate de guvernul Ordinului pe lângă Sfântul Scaun, în colaborare cu celelalte Familii franciscane, pentru definirea juridică a Ordinului nostru ca „institut mixt” (după ceea ce este conținut în *Vita consecrata* 61).

IV. FORMAREA INTELECTUALĂ ȘI FUNCȚIUNEA SERAPHICUM-ULUI

SITUAȚIA ȘI ELEMENTE EXPLICATIVE

105. Între diferitele sfidări pe care consacrații sunt chemați să le înfrunte astăzi, mai ales în anumite țări, este aceea de a fi în stare „să dea socoteală de speranța care este în noi” (*IPt* 3,17). Aceasta cere și o pregătire intelectuală potrivită. Capitolul a constatat că, dacă pe de o parte crește, în diferite Jurisdicții exigența de a avea frați specializați în diferite arii ale științei, mai ales teologică, pe de altă parte există riscul de a coborî nivelul intelectual în formarea inițială (spre exemplu din cauza diversei pregătiri culturale a candidaților, nu totdeauna „echipați” pentru a face cu seriozitate studiile filozofice și teologice). Capitolul sesizează necesitatea de a se îngriji de formarea intelectuală a fraților, menținând-o sau punând-o la un nivel elevat. Reține de asemenea indispensabilă promovarea unei mai mari legături între componenta intelectuală și celelalte dimensiuni ale formării (umană, religioasă, spirituală, pastorală), integrând într-o măsură mai mare formarea intelectuală în formarea globală a candidaților (formarea inițială) și a tuturor fraților (formarea permanentă).

106. Capitolul a luat în considerare și realitatea Facultății Teologice a Ordinului, Sfântul Bonaventura (Seraphicum). A recunoscut, pentru Ordin, importanța de a avea o Facultate Teologică proprie, cu orientări academice și specializări indicate de Ordin și recunoscute de Sfântul Scaun prin aprobarea Statutelor. Despre Facultatea Teologică Sfântul Bonaventura au fost evidențiate prestările oferite până astăzi și potențialitățile; au fost scoase în evidență și câteva carențe actuale, cărora, se reține ca fiind important, să li se facă față; cât privește corpul profesoral, care are nevoie de o anumită reînnoire, cât privește numărul studenților, raportul complex între diferitele componente ale Seraphicum-ului (comunitatea formativă, grupul

preoților studenți în ale universității romane, comunitatea numită „stabilă”, etc.). În acest moment Ordinul e chemat să simtă într-o mare măsură ca fiind „a sa” Facultatea pentru a o valoriza și mai bine spre binele întregii noastre Familii religioase, mai ales ca răspuns la cererea crescândă de pregătire intelectuală în ambientul franciscan în general, și franciscan conventual în special.

De aceea Capitolul a stabilit cele ce urmează:

MOȚIUNEA n. 14

Capitolul general, recunoscând că formarea intelectuală și culturală a fraților este o componentă fundamentală a carismei franciscane conventuale, cere tuturor Provinciilor și Custodiilor Ordinului să favorizeze studiul, reflecția și aprofundarea în ambientul teologic și în diferitele domenii ale științei. Pentru a ajunge aceste finalități, fiecare Jurisdicție, eventual în colaborare cu alta, trebuie să se doteze cu un program de studii care să ajute formarea intelectuală a fratelui și să dea un răspuns adecvat diferitelor exigențe legate de slujirea noastră în Biserică și în lumea contemporană.

LINII DE ACȚIUNE ȘI MIJLOACE POSIBILE

107. Indicații referitoare la formarea intelectuală și culturală a fraților

- a. Jurisdicțiile care au *Centre de studii proprii* să se înzestreze cu un program de studii care, pe lângă cursurile necesare pentru dobândirea gradelor academice, să prevadă cursuri specifice pentru o cunoaștere aprofundată a identității franciscane.
- b. Pentru frații care frecventează cursuri teologice instituționale în *Centre ne-franciscane*, să fie programată și îngrijită o formare specifică în istoria, filozofia, teologia și spiritualitatea franciscană.
- c. Pentru toți frații orientați spre ministerul ordinațiunii se reafirmă obligația canonică a anului pastoral, dacă nu urmează studiile în ambiente teologice.

- d. Miniștrii / custozii să favorizeze formarea culturală a fraților după capacitățile lor și interese, ținând cont de necesitățile Jurisdicției și ale Ordinului, în cadrul unei programări care trebuie verificată în Capitolele provinciale / custodiale.

MOȚIUNEA n. 15

Capitolul general, recunoscând, pentru Ordin, importanța de a avea o Facultate Teologică proprie, cere ca se continue a se întări Facultatea Pontificală Teologică Sfântul Bonaventura (*Seraphicum*), pentru ca să facă o slujire mai adecvată formării intelectuale în Ordin, mai ales în domeniul studiului și aprofundării carismei franciscane. Pentru aprofundarea aceleiași carisme franciscane, să se instituie Institutul Istoric al Ordinului.

LINII DE ACȚIUNE ȘI MIJLOACE POSIBILE

108. Indicații pentru Facultatea Teologică Sfântul Bonaventura

- a. Deoarece este necesar, să se îngrijească de o reînnoire a corpului profesoral al Facultății cu inserarea fraților profesori calificați și pregătiți pentru formarea integrală a studenților. Atât corpul profesorilor cât și grupul studenților trebuie să se caracterizeze printr-o mai mare internaționalitate. Să se mărească posibilitatea ca profesorii din alte centre de studiu ale Ordinului să poată oferi cursuri la Facultatea Teologică Sfântul Bonaventura.
- b. Capitolul general invită autoritățile competente să procedeze la revizuirea numărului din Statutele Facultății care privește participarea „profesorilor emeriti” la Consiliul Facultății. Facultatea Teologică Sfântul Bonaventura să continue în efortul de a promova și mări cursurile de franciscanism în bieniu *ad licentiam*.
- c. Facultatea Teologică Sfântul Bonaventura să intensifice relațiile cu celelalte Centre Culturale ale Ordinului, cu schimbul de profesori și colaborarea în inițiative culturale și editoriale.
- d. *Institutul Istoric al Ordinului* să fie dotat cu un statut specific care să-i reglementeze activitatea; să aibă și funcția de a valoriza,

coordona și programa cercetarea istorică deja în act în Ordin. Pentru a permite ca întregul Ordin să se folosească de munca desfășurată de sus-zisul Institut, să se îngrijească de prezentarea rezultatelor cercetărilor istorice în principalele limbi: italiană, engleză, poloneză, spaniolă.

MOȚIUNI FINALE OPERATIVE

Următoarele moțiuni au fost aprobate de Capitolul general în ceea ce privește o actualizare concretă a directivelor capitulare asupra formării.

MOȚIUNEA n. 16

Formarea inițială și permanentă va trebui să constituie o **angajare prioritară** pentru întregul Ordin până la Capitolul general ordinar din 2007.

MOȚIUNEA n. 17

În următorii nouă ani *guvernul Ordinului* va avea o grijă deosebită de promovarea, îmbunătățirea, calificarea formării, după directivele Bisericii și ale Ordinului și după indicațiile acestui Capitol general extraordinar. Va verifica actualizarea a ceea ce este indicat de acest Capitol chiar prin cererea de relații precise din partea miniștrilor provinciali și a custozilor.

MOȚIUNEA n. 18

Asistentul general pentru formare, de comun acord cu ministrul general și Definitorul său și în înțelegere cu fiecare asistent din ariile geografice, atunci când este potrivit, va face vizite personale, sau cu alți colaboratori, sau în alte forme considerate mai potrivite, în Provinciile, Custodii și Delegații provinciale, pentru a verifica și promova angajarea în formare, structurile, programele, etc.

MOȚIUNEA n. 19

Comisia internațională pentru formare îl va ajuta pe asistentul general pentru formare în a face să se înțeleagă, să se asimileze și să se actualizeze directivele acestui Capitol în diferitele arii geografice.

MOȚIUNEA n. 20

Capitolul general cere *Conferințelor și Federațiilor Ordinului* să se angajeze cu curaj să colaboreze în interiorul lor în inițiative concrete în formarea atât inițială cât și permanentă, mai ales pentru a înfrunta problemele formative comune în aceiași arie geografică.

MOȚIUNEA n. 21

Toate *Capitolele provinciale și custodiale* în următorii nouă ani (până în 2007) vor trebui să trateze cu deosebită atenție tema formării inițiale și permanente, verificând cu sinceritate practica formativă, și acolo unde va trebui, angajând noi persoane, reînnoind programe și structuri. Tema formării, în mod deosebit cea a formării permanente, ar putea fi obiectul așa numitelor „Capitole provinciale / custodiale spirituale”, considerând în mod deosebit fundamentele și aspectele biblice, teologice, franciscane și psihologice ale formării.

MOȚIUNEA n. 22

Miniștrii provinciali și custozii, cu Definitorii lor, și antrenându-i și pe frații experți și angajați în formare, vor căuta, în mod deosebit, să analizeze obstacolele de natură diferită (structurale, psihologice, ideologice, etc.) care împiedică o practică formativă eficientă care e indicată de diferite documente, mai ales în ceea ce privește formarea permanentă. Vor studia încă, dacă e posibil cu ajutorul experților, modul de a îndepărta astfel de obstacole, chiar și prin procese lente și pline de răbdare. La fel să facă, la nivelul lor, Conferințele și federațiile în adunările lor.

MOȚIUNEA n. 23

Să se studieze posibilitatea de a organiza, până în 2007, două *congrese ale formatorilor Ordinului* (spre exemplu în 2000 și în 2005). Primul, la nivel de Conferințe / Federații, să aibă misiunea de a indica situația formării și de a studia posibilitatea de a o îmbunătăți; al doilea, la nivel de Ordin, să verifice progresele făcute, să ofere ocazia de a face schimburi de experiență în privința efortului de reînnoire a formării și să stimuleze la o ulterioară angajare, totdeauna pe liniile trasate de prezentul Capitol.

MOȚIUNEA n. 24

Miniștrii și custozii din întregul Ordin să se angajeze în organizarea și participarea împreună la *un curs de formare permanentă* la nivel de Conferințe / Federații.

MOȚIUNEA n. 25

Să se procedeze la o organizare a *Discipolatului franciscan*, îmbogățindu-l cu liniile formative și directivele prezente în acest document.

MOȚIUNEA n. 26

Provinciile, custodiile și comunitățile să se angajeze, în *bilanțurile lor preventive*, să stabilească acele cote destinate formării permanente.

MOȚIUNEA n. 27

Instrumentele informative ale Ordinului (Commentarium Ordinis, Fraternus Nuntius, sito OFMConv în Internet, etc.) să circule în tot Ordinul informații, în diferite limbi, referitoare la experiențele de formare, mai ales permanentă, care pot fi utile pentru toate Jurisdicțiile.

MOȚIUNEA n. 28

Considerând prioritatea formării, *ministrul general*, de acord cu asistentul general, ascultându-l pe președintele Conferinței și pe ministrul sau miniștrii provinciali interesați, *să exercite autoritatea sa în a individualiza și numi pe frații potriviți pentru formarea inițială*, în mod deosebit la Seraphicum, și pentru formarea permanentă, în conformitate cu Constituțiunile Ordinului (nn. 176, 177).

MOȚIUNEA n. 29

În cursul *Capitolului general din 2007* să se facă o *atentă verificare a drumului făcut de Ordin* începând de la prezentul Capitol. Să se folosească de informațiile precise transmise dinainte guvernului Ordinului de toate Jurisdicțiile.

SIT LAUS DEO

INDICE

Abrevieri	3
Introducere	4
Premisă	7

TEME PRINCIPALE

I. A FORMA OAMENI AI LUI DUMNEZEU	9
I. <i>Discernământul vocațional</i>	9
Moțiunea n. 1	10
II. <i>Asimilarea carismei</i>	12
Moțiunea n. 2	13
III. <i>Formarea permanentă</i>	16
Moțiunea n. 3	17
II. FORMAREA LA VIAȚA FRATERNĂ	21
I. <i>Discernământul vocațional</i>	21
Moțiunea n. 4	22
II. <i>Asimilarea carismei</i>	24
Moțiunea n. 5	25
III. <i>Formarea permanentă</i>	27
Moțiunea n. 6	28
III. FORMAREA PENTRU MISIUNI	32
I. <i>Discernământul vocațional</i>	32
Moțiunea n. 7	33
II. <i>Asimilarea carismei</i>	35
Moțiunea n. 8	36
III. <i>Formarea permanentă</i>	38
Moțiunea n. 9	39

TEME PARTICULARE

I. FORMAREA FORMATORILOR	42
Moțiunea n. 10	43
II. DE LA FORMAREA INIȚIALĂ LA FORMAREA PERMANENTĂ	45
Moțiunea n. 11	46
III. FORMAREA FRAȚILOR RELIGIOȘI	48
Moțiunea n. 12	49
Moțiunea n. 13	50
IV. FORMAREA INTELECTUALĂ ȘI FUNȚIA SERAPHICUM-ULUI.....	51
Moțiunea n. 14	52
Moțiunea n. 15	53
MOȚIUNI FINALE OPERATIVE nn. 16-29	55
Indice	58